

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

УНИВЕРЗИТЕТ Београд
Универзитет Београд

УНИВ БИБЛИОТЕКА

И. Бр. 63423

БРАНИЧ

ОРГАН

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У БЕОГРАДУ

УРЕЂУЈЕ РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

БЕОГРАД

1931.

Уредништво се налази у улици
Ускочкој бр. 2, Београд.
Рукописи се не враћају.

Прештампавање градива из часо-
писа допуштено само са тачним
овначењем извора.

САРАДНИЦИ „БРАНИЧА“

У 1931. ГОДИНИ

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

1. Алкалај Сима, адв.
2. Антонијевић Трајко, суд. приправник
3. Благојевић Видан, Др., адв.
4. Благојевић Обрад, адв.
5. Бранковић Д., судија
6. Вељовић Миливоје, судија
7. Вукчевић Радоје, Др., адв.
8. Данић Данило, Др., суд. Апел. суда
9. Демајо Самуило, адв.
10. Живадиновић Милан, адв.
11. Ивановић Тихомир, секретар Кас. суда
12. Ивковић Драгомир, адв.
13. Јанковић Драгутин, Др., адв., хон. проф. Универзитета
14. Јеленић Радован, адв.
15. Јовановић Стојан, судија
16. Крстић Витор, адв.
17. Лазаревић Адам, Др., судија
18. Марковић Милан, Др., лекар
19. Мијушковић Јовица, судија
20. Мићовић Саво, адв.
21. Мишић Душан, судија
22. Николић Борислав, адв.
23. Остојић Љ., судија
24. Пелеш Душан, Др., адв.
25. Перић Живојин, проф. Универзитета
26. Петровић Боривоје Д., докторанд права
27. Петровић Витомир, судија
28. Петковић Добривоје, адв.
29. Плакаловић Будимир, судија
30. Поповић Н. Бора, адв.
31. Поповић Ненад, адв.
32. Пржић Илија, асистент Универзитета
33. Пуљевић Томаш, државни тужилац
34. Рибар Иван, Др., адв.
35. Ристић Драгутин, адв.
36. Симић Владимир, адв.
37. Солдатовић Драгић, суд. Кас. суда
38. Станковић Д., судија
39. Станковић Рад.
40. Стоиловић Радомир, адв.
41. Супић Марко, Др., адв. припр.
42. Тасић Борђе, Др., проф. Универзитета
43. Таубер Леонид, проф. трг. академије
44. Франтловић Боривоје
45. Чулиновић Фердо, Др., старешина суда
46. Шалом Живко, адв.
47. Шаулић Новица, адв.

САДРЖАЈ „БРАНИЧА“

У 1930. ГОДИНИ

Чланци:

Дух и језик закона, од Д-р Драгутина Јанковића . . .	1
Право заступања пред војним судовима, од Саве М. Ми- новића, адв.	6
Пренос менице у пуномоћство, од Будимира Плакало- вића, судије трговачког суда	9
Двојство код правосућа, од Душана П. Мишића, судије § 3. Закона о адвокатима и обим стеченога права из П. Одељка § 125 истога закона, од Драг. Ивковића, адв.	17
Писаћа машина у служби суда, од Милана Живадино- вића, адвоката	19
Један сат међу немачким адвокатима, од Д-р Радоја Вукчевића, адв.	22
Брачна педерастичка са кривично-правног гледишта, од Драгутина Н. Ристића, адвоката	27
Метод В. Богишића код израде Имовинског законика за Црну Гору, од Живојина Перића, професора Универзитета	30
О социјалним и моралним основима Југословенског кри- вичног законика, од Д-р Данила Ј. Данића	83
Елементи задруге и кућне заједнице, од Д-р Радоја Вукчевића, адвоката	91
Континуитет Устава и закони (Утицај промене устава на важност старих закона) од Др. Ђорђа Тасића, проф. Универзитета	100
Застарелост у области пореског законодавства, од Боре Н. Поповића, адвоката	112
Смисао § 121. Зак. о адвокатима, од Радомира Р. Сто- јиловића, адвоката	117
Неколико општих опаски на нов кривични судски по- ступак у пракси, од Д-р Адама П. Лазаревића	127
Правни лекови у кривичном судском поступку, од Сто- јана Јовановића, судије	147
Заблуда у кривичном праву, од Д-р Марка Супића	152
Епилог једног интересантног кривичног процеса у Ау- стрији, од Владимира Симића, адвоката	175
	184

Безимена трговачка друштва у нашој судској пракси, од Симе Алкалаја, адвоката 193

Исправка грешака у пресуди и решењу по грађанским делима, од Драгомира Ивковића, адвоката 197

Права приватног учесника на главном претресу, од Д-р Радоја Вукчевића, адвоката 211

Гарантно писмо у теорији и пракси, од Будимира Плакаловића, судије трг. суда 236

Неколико писмених докумената из правног живота нашег народа под Турцима, од Новице Шаулића, адв. Париске конвенције (потписане у Паризу 28 априла 1930 године) од Др. Ивана Рибара, адвоката 275

Условна казна и закон о штампи, од Мил. Р. Вељовића, судије Окр. Суда за Град Београд 286

Условна осуда за кривице из закона о штампи, од Д-р Радоја Вукчевића, адвоката 289

Је ли § 375 а казн. зак. укинут? од Драгутина Н. Ристића, адвоката 295

Ко је надлежан за штампарске кривице : веће од 3 судије или судија појединац окружног суда? од Д-р Радоја Вукчевића, адвоката 298

Колизија закона код приватног предлога, од Вит. Петровића, судије 331

О проглашењу за расипника (распикућу) — расипништво као правни проблем, од Д-р Адама П. Лазаревића 338

Неколико спорних случајева из досадање судске праксе у примени новог кривич. поступка, од Д-р Данила Ј. Данића 346

За деликте по закону о штампи нема условне осуде, од Др. Видана Благојевића, адвоката 351

Условна осуда, од Бор. А. Николића, адвоката 359

Парнични трошкови и правилник о наградама адвоката, од Живка Авр. Шалома, адвоката 361

Епилепсија (падавица) и злочин, од Др. Милана Д. Марковића 364

Дом лордова и Доњи дом Велике Британије, од Др. Радоја Вукчевића, адвоката 391

О презентацији менице на исплату, од Будимира Плакаловића, судија трг. суда 400

Да ли треба увести сигнатуру? од Рад. М. Јеленића, адв. Неке замерке за нови закон о издавању тапија, од Ђ. Остојића, суд. 408

Техничка полиција (*la police scientifique ou technique*) и њена улога при утврђивању кривичних дела и идентификацији криваца — рецидивиста, од Боривоја Д. Петровића, докторанда права 413

Једна условна осуда код нас пре сто и више година, од Ст. Јовановића, судије 421

† Др. Данило Мајарон, од О. Б. Благојевића, адвоката, Претседника Београдске адвокатске коморе	435
§ 202 кривичног суд. поступка, од Витора Крстића, адв. Критичан моменат у изједначењу законодавства, од Др. Адама П. Лазаревића, судије среског суда за град Београд	438
Нешто о принудном умиру, од Јов. Б. Мијушковића, судије Пећског прв. суда	440
Земљишна књига и њено оснивање, од Др. Ф. Чулиновића	445
Адвокатска професионална тајна, од О. Б. Благојевића, адвоката	448
Да ли може истражни судија наредити притвор, ван случајева из § 121. кривичног судског поступка, од Д. Станковића, судије	535
Аустро-Немачки царински савез, од Илије А. Пржића, асистента Универзитета	544
Један интересантан референдум, од Др. Душана Пелеша, адвоката	555
Примена ТБр. 39. зак. о суд. таксама у пракси, од Живка А. Шалома, адвоката	561
Законодавна власт Северо-Америчке Уније, од Др. Радоја Вукчевића, адвоката	563
Неколико спорних питања по предметима обезбеђења од Др. Адама П. Лазаревића	591
Опозивање предлога и његове правне последице, од Мил. Р. Вељковића, судије окр. суда за град Београд	600
§ 24. Закона о издавању тапија од Витора Д. Крстића, адвоката	607
На предлог овлашћени од Вит. Петровића, судије	611
Контраверзе новог кривичног поступка од проф. Л. Таубера	613

Судска пракса:

Због недовољно поднетих доказа убаштињач се не може одбити од потврде тапије. — Драгић Солдатовић	33
Застарелост права државе на тражење накнаде штете. — С. М. Мићовић	34
Одлука Касационог Суда поводом питања сукоба надлежности између два Првостепена суда. — Душан П. Мишић, судија	36
За спорове, раније трговачке, када се воде и противу трговчеве стецишне масе, надлежан је трговачки суд, а не првостепени суд за град Београд. — Саопштио Самуило Демајо, адвокат	37
Изразом „плаћање код повериоца” не одређује се домицил менице. — Саопштио Самуило Демајо, адв.	38

6

За одобрење екекуције по пресудама страних судова изречених у споровима трговачке природе надлежан је редован Првостепени суд, а не Трговачки. — Саопштио Т. А. 39

Потребно је претходно админист. путем утврдити да државни чиновник има повратити држав. каси новац, узет аконто режиских радова па, тек потом, обратити се редовним грађанским судовима. — Душан П. Мишић, судија 39

Приметбе Касационог Суда о месној надлежности Суда. — Трајко Т. Антонијевић, суд. приправн. трг. суда 41

Овера рукознака у смислу § 98. меничног закона. — Ненад Поповић, адвокат 44

На основу којег закона? 46

Кад су оба купца добили истог дана условно убаштињење на купљеном имању, онда је јачи у праву онај, чије се право заснива на исправи, која је ранијег датума 131

Кад се убаштињење тражи на основу извршне судске пресуде, онда суд не може исто одбити по томе основу што продавац има ранију тапију од продатог имања 135

Сукоб надлежности поводом примене § 28. г. с. п. 203

Како судови тумаче § 414. г. з. 203

Кад је оптужени био осуђен једанпут за опасну крађу и једанпут за тешку крађу из § 222 тач. 8. старог казненог законика, па опет изврши опасну крађу, онда нма места примени § 317. новог крив. зак. 204

Уништај неовереног тестаментa не може чинити дело из § 307 крив. зак. 205

Упућивање млађих малолетника у завод за васпитање није казна нити је суд као такву може узети, већ је једна социјална мера, те се време проведено, кривцу не може рачунати у време које оптужени има да проведе у заводу за васпитање 206

За постојање дела из § 397. ст. II крив. зак. потребно је, да учинилац свесно изда какву лажну исправу у намери да себи или другом прибави корист или да другога оштети 251

Пропис § 11. став 3. старог закона односи се на сва принудна обезбеђења 256

За зграде фактички издате под закуп основица за разрез кућарине је пријављена годишња кирија (један случај неправилно разрезане кућарине за 1929) 258

Нови закон о непосредним порезима није ставио продавцу непокретног имања у дужност да приликом преноса подноси уверење о плаћеној порези 260

Адвокат може бити у исто време и претседник општине — § 33. Закона о адвокатима	263
За проверавање и потврду уверења о имовном стању у смислу § 23. тач. 2 Закона о судским таксама надлежно је среско начелство а не срески суд	264
За расправу питања о важности брака надлежан је грађански суд у смислу Уредбе од 7.-XII. 1861. год. В. Бр. 2444.	264
Један случај примене § 2. крив. зак. код дела прељубе	266
Опет § 414. г. з.	301
Продавнице једне радње у месту становања или ван њега отворене у смислу чл. 8. Закона о радњама не треба протоколисати код Суда, већ је довољна у смислу чл. 5. истог закона пријава месној надлежној полицијској власти	302
При мењању врсте казне услед ублажаваних околности по т. 4. § 71. крив. зак. суд, одмеравајући блажију врсту казне није везан за минимум строжије врсте казне	303
Један случај неправилно наплаћене таксе	305
И ако је решење о одмеравању адвокатске награде засновано на прописима старог закона о јавним правозаступницима, ипак је за његово расматрање надлежан Апелациони Суд у смислу § 29. Закона о адвокатима	305
Судија за млађе малолетнике надлежан је за извићање и пресуђење кривице млађег малолетника и онда, кад дело, за које је овај оптужен, долази у надлежност поротног суда	306
За дело из § 318. крив. зак. оптужени се има осудити на казну губитка часних права и онда, када је услед признатих му олакшаваних околности, у место робије кажњен строгим затвором	307
И ако је примењен стари казнени законик као блажи по оптуженог, ипак суд не може изрећи и споредну казну полиц. надзора, пошто ова није предвиђена у новом крив. закону	308
Начелна одлука Опште седнице Касационог Суда о надлежности среских судова по предметима обезбеђења	374
Надлежност за расматрање решења по закону о експропријацији	374
Једна правна компликација	376
Тестамент има законску важност и ако га је срески судија и написао тастатору	379
По чл. 37. Закона о ликвидацији мораторног стања, Државна Ликвидациона Банка има прећутну хипотеку на свима добрима својих дужника у моменту	

продаје истих, без обзира да ли су она стечена пре или после ступања на снагу поменутог закона . . . 381

Апсолутно неподобан покушај не казни се ни по новом кривичном закону . . . 382

И ако је противу пресуде судије појединца Окружног Суда изјављена ревизија у место призива ипак Касациони Суд није надлежан за разматрање пресуде 385

За дела, учињена пре ступања на снагу Закона о сузбијању злоупотреба у службеној дужности, рок одређен по § 85. крив. зак. за подношење предлога има се рачунати од дана ступања на снагу Закона о сузбијању злоупотреба у службеној дужности . . . 386

И за дела, побројана у Закону о сузбијању злоупотреба у службеној дужности, а учињена пре ступања на снагу тога закона, има се применити стари казни закон ако је он за кривца блажи . . . 387

За чување акта изабраних судова о деоби између Муслимана није надлежан шеријатски, већ првостепени суд . . . 423

У споровима до 3000 дин. Апелациони суд је надлежан за разматрање свих одлука, донетих од судије појединца првостепеног суда, без обзира да ли су те одлуке донете у форми пресуда или решења . . . 423

Надлежност судова за давање мишљења по тражењима помиловања у смислу § 432 новог судског кривичног поступка . . . 424

И ако је решење по тражењу поновљења спора донео суд у колегијуму у место судије појединца, као надлежног, ипак за разматрање тога решења није надлежан Касациони, већ Апелациони суд . . . 425

За дело разбојништва по § 326. крив. зак. потребно је да сам кривац одузима силом или претњом какву туђу покретну ствар . . . 426

Надлежност средњих судова по стечишним масама . . . 428

Распоредно решење судије неспорних дела није једини доказ о наслеђу . . . 430

Начелна одлука Опште Седнице Касационог Суда о разумевању и примени § 39. закона о издавању тапија на подручју Касационог Суда у Београду и Великог Суда у Подгорици од 30. маја 1931. године . . . 456

Деловођа једне фирме може фирму да обавезе без нарочитог овлашћења било у огласу о протоколацији или у пуномоћству, и то не само од дана протоколације фирме, већ и пре тога, а — према решењу Београдског Трговачког Суда бр. 19179/31 које је оснажио Касациони Суд под бр. 5645/31 . . . 458

Има места истављању — излучењу из стец. масе ако је ствар купило једно лице, а она се при попису нашла

код стец. дужника и овај изјавио да ствар није његова, а при том власника није именовано	462
Када је дело, које је млађи малолетник учинио, теже природе онда се не може изрећи укор, већ се оптужени има упутити на прокушавање	464
За отварање и обзнану тестаментa умрлих муслимана надлежни су шеријатски судови	464
За признање сиромашког права жене у бракоразводној парници надлежан је онај суд, на чијој територији има пребивалиште њен муж	465
Крађа у цркви казнима је по § 316. крив. зак. без обзира на вредност покрађе	465
Суд може у пресуди одредити и време за које се осуђени по издржаној казни има задржати у Заводу за принудан рад у смислу § 52. крив. зак.	466
Главна заклетва може се нудити парничару ако је овај у своме делу и ако околност, на коју се заклетва има положити, није опште дело парничара	467
У томе, што часници општинског суда, издајући првостепеном суду на његов захтев, уверење о живим члановима породице умрлог инвалида, нису навели да постоје узроци, због којих се инвалидска потпора губи, не може стајати дело из § 397. крив. зак.	469
Надлежност Среског суда за град Београд у погледу интабулационих књига не простире се и на проширени атар општине града Београда	470
За извићање спорова о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем ствари надлежни су окружни а не срепски судови	471
Ван суда закључени уговор о поравнању у смислу § 854. грађ. зак. може се уништити само пресудом после извршеног извићања на рочиштима а не решењем, које предвиђа § 146. грађ. суд. пост. од Тих. Ивановића	567
Кад државни чиновник таксу, коју је примио у вршењу своје службе, утаји, па на место примљене таксе прилепи једном употребљене таксене марке, онда чини два дела: из § 319. и из § 228. крив. зак. од Тих. М. Ивановића	569
И ако је возио већом брзином него што је по правилима дозвољено, машиновођа воза не може бити одговоран за дело из § 208. крив. зак. ако између његове радње — брже вожње — и наступеле последице нема узрочне везе	570
Мишљење опште седнице Касационог Суда о надлежности јеврејских духовних судова за расправљање брачних парница између припадника мојсијеве вере	572
Поклонопримац не може доказивати учињени му поклон	

- сведоцима и допуном заклетвом, када је вредност поклона преко 200 дин., од Витора Д. Костића, адв. Министарство Правде доставило је Комори одлуку опште седнице Касационог Суда Бр. 10203 од 14. X. 1931. год. која гласи : 574
- И ако је задругар напустио задругу и отумарао, између њега и осталих задругара није прекинута задружна веза, ако он при поласку из задруге није узео свој део из задружне имовине или се изрично изјаснио да својим одласком раскида задружни однос, Тих. М. Ивановић, секр. Касац. Суда 576
- Усвојеник по потпуној адопцији пречи је у праву наслеђа заоставштине свога поочима од женске деце његовог поочима од Д. С. П. 626
- Начелна одлука опште седнице Касационог Суда у Београду о разумевању § 97. у вези са § 94. тач. 3. § 453. гр. суд. пост. 628
- Мишљење Опште Седнице Касационог Суда у Београду о надлежности судова за уништај несталих исправа и за издавање нових од Тих. М. Ивановића 631
- Један случај фиктивне нужне одбране и двојако гледиште Касационог Суда по истој кривици од Боривоја Д. Петровића, писара окр. суда за град Београд 633
- Мишљење опште седнице Касационог Суда у Београду о тумачењу § 252. закона о поступку судском у грађ. парницама 635
- Уговорна (конвенционална) казна застарева за три године од Д. С. П. 637
- Протестни чиновник несме се упуштати у оцену благовремености траженог меничног протеста. Саопштио Рад. Станковић 637
- Окривљеник није неурачунљив услед тога што је глув и нем јер такав недостатак не представља умну неразвијеност или слабоумност, те да није схватио природу и значај свога дела и према томе схватању радити. Саопштио Д. Д. Б. 639

Страно правосуђе:

- Не плаћа се адвокат. — Интересантни разлози једне пресуде Париске Апелације. — Д-р Д. Ј. 48
- Док траје поступак по захтеву одузимања старатељства суд по званичној дужности мора малолетницима одредити другог староца. Мајка, чији живот није беспрекоран, не може бити старалац својој малолетној деци. — Zentralblatt für die juristische Praxis — Wien, Jan. 1931. — Др. Р. Вук 49

У Југославији немачки држављани не полажу никакву кауцију за обезбеђење трошкова по поведеном спору, а наши држављани у Немачкој такву кауцију морају да полажу, иако је то противно једном међународном уговору. — Др. Радоје Вукчевић 49

Државе, ван склопа Немачке Републике не подлеже по међународном праву надлежности немачких судова. Др. Рад. Вукчевић 51

§ 249 немачког грађанског закона. Границе материјалне одговорности за несретан случај, који је убрзао појаву болести, чији су почетци већ постојали, од Д-р Рад. Вук. 137

Аустријски грађански законик — § 36, 37 и 181. Код адопционог уговора између једног странца и аустријског поданика, морају се у обзир узети закони обеју држава, од Д-р Рад. Вук. 137

Оцене и прикази :

Шта значи камен о врату од Др. Илије Јелића (Д-р Рад. Вук.) 80

Три расправе из јавног права, од Д-р Ђорђа Тасића, проф. Универзитета (Д-р Рад. Вук.) 144

Internationales Anwaltsblatt. — С. Демајо, адв. 144

Amerikanisches Gefängniswesen, Reichenberg. 1930 — dr. Edgar Foltin (Д-р Рад. Вук.) 145

Стечајно право и принудно поравнање ван стечаја, од Милана Подградског, судије Апелационог суда (Д. С. Петковић, адв.) 210

Les nouvelles tendances du droit constitutionnell, par B. Mirkine—Guetzevitch, Professeur à L'institut des Hautes études internationales et. c. — Paris, Giard, 1931. 326

Annuaire de l'Association Yougoslave de Droit International. Première, année Belgrade—Paris. Les Editions Internationales 1931. pp. 445. 473

Стојан Јовановић : Потсетник за примену Судског кривичног поступка од 16. фебруара 1929. године 475

La Criminologie Nouvelle, par Q. Saldana, Prof. sseur de l'Université de Madride, Paris 1929 (Les presses universitaires de France), од Боривоја Д. Петровића, Суд. припр. окр. суда за град Београд 581

Slowan J. Smodlaka, docteur en droit diplomé à l'Ecole libre des sciences politiques de Paris: *La justice administrative en Yougoslavie*. Paris Louve et Cie Editeurs, 1931. pp. 190, од Др Видана О. Благојевића, адв. 640

Др. Адам Лазаревић : О трговачким пословима по српском и хрватском трговачком законодавству 642

Избрисани из именика адвоката	207
Преселили се	207
Уписани у именик адв. приправника	207
Променили канцеларије адв. приправници	208
Избрисани из именика адв. приправника	208
Позив на скупштину пензионог фонда	208
Закон о оверавању исправа на подручју Касационог суда у Београду	208
Исправка	209
Уписани у именик адвоката	268
Избрисани из именика адвоката	268
Преселили се — адвокати	268
Уписани у именик адв. приправника	268
Променили канцеларије адв. приправници	268
Избрисани из именика адв. приправника	269
Из Пензионог Фонда	270
Из пензионог Фонда	310
Уписан у именик адвоката	310
Избрисан из именика адвоката	310
Преселили се — адвокати	310
Уписани у именик адв. приправника	310
Избрисани из именика адв. приправника	310
Уписани у именик адвоката	389
Избрисани из именика адвоката	389
Преселили се адвокати	389
Уписани у именик адв. приправника	389
Избрисани из именика адв. приправника	389
Уписани у именик адвоката	433
Преселили се адвокати	433
Избрисани из именика адв. приправника	433
Променили канцеларије адв. приправници	433
Скупштина Пензионог фонда и Адвокатске коморе у Београду	479
Уписани у именик адвоката	479
Избрисани из именика адвоката	479
Преселили се адвокати	479
Уписани у именик адв. приправника	480
Избрисани из именика адв. приправника	480
Променили канцеларије адв. приправници	480
Конгрес правника	481
Четврти конгрес југословенских правника	483
Скупштина Пензионог фонда	488
Скупштина Адвокатске Коморе у Београду	488
Извештај Управног Одбора Пензионог фонда Адвокат- ске Коморе у Београду	489
Рачунски извештај	491
Извештај Надзорног Одбора Пензионог фонда	494
Извештај Избраног Суда Пензионог фонда	495

Прорачун Прихода и Расхода Пензионог фонда	496
Извештај Одбора Коморе	503
Рад Дисциплинског већа	515
Пријем адвоката по надлештвима	518
Рад царинских посредника	519
Ослобођење од плаћања државне таксе за пресељење адвокатске канцеларије	523
Заступање пред војним судовима	524
Сигнатура	529
Правилник о наградама адвоката	531
Замењивање адвоката на судским расправама од стране његовог приправника у смислу § 26. Закона о адво- катима	532
Уписани у именик адвоката	533
Избрисани из именика адвоката	533
Преселили се адвокати	533
Уписани у именик адв. приправника	533
Избрисани из именика адв. приправника	533
Избрисани из именика адвоката	586
Преселили се адвокати	586
Уписани у именик адв. приправника	586
Променио канцеларију адв. приправник	586
Управа за заштиту индустријске својине упутила је Ко- мори акт Бр. 1471 од 26. IX. 931. г. овакве садржине	586
Да би могао да изврши ревизију адвокатског именика, у који се адвокати сходно §-у 43. пословника Ко- море уписују хронолошки, т. ј. по датуму уписа, односно премј дужем времену адвокатске праксе, одбор позива ниже именоване адвокате и то :	587
Пажња члановима	589
Уписани у именик адвоката	644
Избрисани из именика адвоката	644
Преселили се адвокати	644
Уписани у именик адв. приправника	644
Променили канцеларију адв. приправник	644
Избрисани из именика адв. приправника	645

Обавештења:

Установљење сталног избраног Суда Трговачке Коморе у Београду	390
--	-----

БРАНИЧ

WWW.UNIBG.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

Год. XVI (VII) Београд, јануар-фебруар 1931. Број 1—2

УРЕДНИШТВО:
УСКОЧКА УЛ. БР. 2.

ВЛАСНИК И ИЗДАВАЧ:
АДВОКАТСКА КОМОРА У БЕОГРАДУ

ДУХ И ЈЕЗИК ЗАКОНА

Д-р Драгутин Јанковић

За државе типа каквог је наша, консолидација њина значи у основи утврђивање унутрашњег правног поретка. Утврдити правни поредак значи извршити унификацију приватно правног законодавства у првом реду, регулисати приватно правне односе законима, који ће бити општи за целу државу. Отуда се тенденција за унификацијом закона осећала код наше државне управе стално од свршетка рата па за десет година до данас. И до сада ми имамо изједначене законе: кривични и кривични судски поступак; менични и закон о чеку; стечајни и закон о принудном равнању ван стечаја; грађански парнични поступак, а у Министарству Правде раде се још грађански законик, судски пословник а вероватно ће и трговачки законик најзад доћи на ред.

Дејство закона на учвршћење државе је огромно и оно претставља основни мотор за поверење, добру вољу и искрену оданост грађана државној заједници. Отуда се законодавна или правна мисија државе и ставља изнад свих њених осталих атрибуција, а грађењу закона у свима временима од Ликурга па до данас, придаје особита и изузетна важност за државу.

Да би држава могла да изврши своју правну мисију, њој треба добро законодавство. Под добрим законодавством ми сматрамо и гледамо законе који најбоље одговарају даноме типу државе и њеном унутрашњем националном и социјалном склопу. Да се утврди правни ред ствари у држави, да се она консолидује, није само потребно да држава изједначи своје законе, већ је још потребно да ти закони одговарају и духу времена и народним традицијама и стварним социјалним односима у држави и циљу опште државне политике. А поврх свега, закони у једној национално хомогеној држави, морају носити печат националног живота и бити писани народним језиком. Јер постоји и једна национална мисија државе, која од њеног постанка па до данас није престала да се врши. И данас кад је принцип национални победио дефинитивно у стварању држава, закони државни морају не-

избежно носити национално обележје. Једном речју, закони имају своју пасивну и активну улогу у животу народа и државе. Они с једне стране синтетизирају обичаје, потребе и погледе народа и друштва чије унутрашње односе регулишу и тиме постају огледало стања које стварно постоји у држави. С друге стране пак, закони су изванредан и прворазредни инструменат у проношењу и стварању нове идеологије, која може имати за циљ једну трансформацију друштва и његовог поретка у најбољем смислу. Они у држави представљају једну сталну машину за непрекидно дејствовање у подизању материјалном и духовном, у васпитању и развићу народних маса. Али да закони одговоре тој својој намени и изврше успешно и једну и другу своју мисију, они морају бити национални, морају одговарати духу народном, морају бити писани језиком народним.

Наполеонов Грађански Законик, имајући те особине, по своме дејству имао је много вишу мисију и несравњено дуже трајање него ли све Наполеонове победе. Бечки Конгрес већ 1815. године збрисао је последице тих победа, али дејство Наполеоновог Законика и његова мисија врше се и данас.

Проучавајући наше ново законодавство ми смо дошли до извесних стручних констатација, као и наш правнички свет, које у општем интересу мислимо, да је потребно истаћи.

Општи поглед на наше унифицирано законодавство даје овај резултат и ову констатацију: осим закона кривичног и закона о меници и чеку, сви остали изједначени закони наши не само да воде порекло од аустријских оригинала, већ су и у концепцији правној и у употребљеном материјалу готово дословно пренети из аустријског законодавства. Осим овога и ако већ тешки и анахронични за наш народни правни живот, они су поврх тога писани једним језиком готово неразумљивим и са једном терминологијом за нас толико туђом, да се без немачког оригинала не могу многа места у законима ни разумети. У томе се нарочито одликује нови стечајни закон, закон о принудном поравнању ван стечаја и закони који се односе или су у вези са том материјом. Тако на пример за исте су, коментатори њихови, проф. Верона и Зуглија рекли: да су каткада у службеном преводу управо неразумљиви. (Види предговор г. г. Верона и Зуглија: Стечајни закон коментар — Загреб — 1930.). За друге су пак, као што је на пр. закон о судским таксама — а и тај је превод аустријског закона — и саме оне судије које су његова начела познавали из пређашњих аустријских закона, изјавиле, да је то врло тежак и к том несигуран посао примењивати тај нови закон. (Види предговор Михалиновића и Д-р Тртња, судија из Сарајева: Закон о судским таксама — Сарајево 1930.). Ми цитирамо само ове законе, јер су њихове коментаре писали и

овако их оценили људи, који су те законе и сами примењивали раније као судије у Аустрији, било у Касационом суду бечком, као проф. Верона, било као г. Михалиновић судија у Босни.

Зато даље и нећемо цитирати ни закон о парничном поступку грађанском, за који верујемо да ће поред најбољих намера законодавца промашити свој циљ, ни закон о поступку кривичном, који ће својом компликованости само отуђити суд од народа. Хтели бисмо да ово наше излагање нарочито понтирамо на пројекту новог Грађанског законика. То је место и најосетљивије, јер је тај закон основни за друштвени поредак у држави.

Досадашња ситуација нашег грађанског права била је оваква. Осим Црне Горе са Богишићевим закоником и Војводине са законима грађанским мађарским, аустријски је Грађански закон доминирао у Србији по преводу и интерполацији Хаџићевој, у Хрватској по првом издању од 1811. и у Словеначкој и Далмацији по новелисању из 1914., 1915. и 1916. године. У главном дакле у свима овим областима живело се под владом Аустријског Грађанског Законика.

Па ипак наше народно биће није било апсорбовано концепцијама тога законика, већ га је кроз један век примене у суштини утицајем мењало у својој адапцији. Да поменемо у том смислу само породичне односе, односе у задрузи брачне имовинске уговоре, стварно право, па смо већ у једној домени пуног народног духоборства противу туђих и њему страних правних норми.

Ми не мислимо улазити у критику Аустријског Грађанског Законика. Он је сваком познат у својим основним ставовима: некадашња школа природног права и концепције римског приватног права доминирају његовом материјом. Ми бисмо желели да поводом новог Грађанског закона, који је узео за своју основу новелирани аустријски Грађански законик, кажемо ово. Ми данас кроз нову државу, коју свима напорима морамо стабилизирати, имамо да кристалишемо Југословенску народност. На ту службу по неминовности одређује се у првом реду и са насловном улогом законодавство. Отуда и концепција духа тог новог заједничког законодавства мора носити у себи дух народни, печат народног живота. То има да се имира у сваку одредбу нових закона. Залуд ћемо ми декретирати изједначење закона, ако они нису блиски народном животу, њихов ефекат биће минималан.

Ми знамо да оригиналног права данас немамо. Ми знамо да Аустријско право у својим многим концепцијама и принципима није рђаво, ни несавремено. Али оно није једино у свету и нарочито, оно није ни најбоље, ни најсавременије. Има у њему ствари старих као време, схватања која додирују Средњи век,

WWW.UNIL

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

традиција које је једино још стара Аустрија, али не више и нова, сачувала. Најзад ми знамо противаргуменат, који се нарочито нама истиче: Зашто је и Србија усвојила била тај законик? На то бисмо имали да одговоримо оно што је изнео наш колега и пријатељ Д-р Мих. Константиновић, проф. Суботичког Правног Факултета у чланку: „Аустријски или Црногорски Грађански Законик“ у „Друштвеном Животу“ св. 5. — Нови Сад, 1930. год.

Још 1828. г. почео је у Србији рад на доношењу главних закона, за чији су основ служили Наполеонових пет законика, између којих и његов Грађански законик. Наполеонов Грађански законик у Србији са свима његовим либералним концепцијама био је страшило за Аустрију. Онда у Европи свемоћни Метерних успео је да убеди кнеза Милоша, који је 1836 год. напустио сав дотадањи рад и замолио Аустрију да дозволи Новосадском градском сенатору Јовану Хаџићу и Земунском биргермајстеру Лазаревићу да пређу у Србију и узму у своје руке израду закона у Србији. После већ знамо шта је било. То је била велика дипломатска интрига, па чак и политички притисак, и тај долазак Хаџића и Лазаревића у Србију, аустријска дипломатија је сматрала као велики успех. Али данас кад нема Метерниха и Аустрије из 1836. године, ми хвала Богу можемо тражити оно што је најбоље и што највише одговара нашем народном животу и његовим традицијама у правним односима. Није ту само аустријско законодавство. Постоји Француски Грађански Законик. Постоји Немачки Општи Грађански Законик, једно ремек дело приватно правног законодавства. Постоји и Швајцарски Грађански Законик исто тако изванредне вредности. Постоји потпуно модеран пројект Мађарског Грађанског Законика. Постоји најзад Богшићев Црногорски Имовински Законик, који је синтетизирао схватање приватно правних односа нашег народа од Душановог Законика па до данашњег доба.

Ни питање времена не игра нарочиту улогу у изради нових закона. Наполеонов Грађански закон био је производ само четворомесечне радње његових редактора. А ти редактори, који су имали да сложе и резимирају тековине Француске Револуције и националну традицију, да измире гледишта непомирљиво-супротна, као у питању цивилног и црквеног брака, сигурно су имали више тешкоће него што би је имали редактори Југословенског Грађанског Законика данас са свом духовном сликовитошћу живота српског и хрватског сељака, са свом једнообразношћу југословенске буржоазије и са свом једноликошћу југословенских радничких маса.

Најзад ми бисмо се у прилог нашег излагања и гледишта могли позвати и на самог законодавца аустријског. У промугационом указу цара Франца од 1. јуна 1811. године, којим

је стављен први пут на снагу Аустријски Грађански Законик, стоји и сво написано: „Ако грађанима хоће да се улије вера у осигурано уживање њихових приватних права, закони грађански треба да буду не само у складу са општим начелима правде, већ и да су одређени према нарочитим односима становника, да су обнародовани на језику који им је познат”. Тако се правилно мислило у Аустрији пре сто година и тако је Аустрија и као Аустрија могла да живи још сто година.

Један од познатих француских правника, професор права у Монпељеу Гастон Морен у својој књизи: „Побуна факата против кодекса”, рекао је: „Еластичитет израза у формули има својих граница и дође тренутак кад ново вино учини да попрскају старе дуге.”

И заиста не иде више ново вино у стару бурад и нови живот једног младог, здравог и за велику будућност оспособљеног народа не иде стезати у застареле или неодговарајуће форме законодавства једне државе, која је могла бити ма каква по своје уређењу, али која није била никада национална држава.

Данас су све интелектуалне дисциплине отворене народном духу и нема више никога ко не би признавао да су одредбе једног законика, ма колико у претпоставци тачне, далеко од тога да буду вечите и непроменљиве истине као математичке формуле. Закони као правила социјалног живота подлежу неминовно утицају моралних и философских погледа, акцији социјалних и економских потреба, националном животу и његовом вечитом трансформисању. И тако треба разумети да ни закони старе Аустрије не могу бити ништа више вечити од ње саме и да живот нови наше државе тражи нове облике и нове формуле за своју данашњу манифестацију.

Закони грађански морају бити разумљиви за народ. Народ у судници не сме имати осећај да слуша пресуду на неком страном језику, он на против треба да добије осећај да су закони писани за њега и због њега, да судија кад суди, као и сваки други преставник власти кад делује, говоре његовим језиком. Једном речју, морамо се старати да законодавство буде народу блиско, да оно буде национално и да буде популарно.

ПРАВО ЗАСТУПАЊА ПРЕД ВОЈНИМ СУДОВИМА

Саво М. Мићовић, адвокат

Према гледишту Министарства војске и морнарице адвокатима се не може дозволити одбрана пред војним судовима. Овакво становиште Министарство у главном брани следећим аргументима:

1. Специјалним законом о поступку војних судова у крив. делима — § 174 — није предвиђено да браниоци код војних судова могу бити друга лица сем официра, а закон о адвокатима је за ово питање један општи закон, те се његове одредбе не могу применити.

2. Војска живи својим нарочитим животом и њени су односи уређени посебним прописима, па би и само учешће у расправљању тих односа свакога ван њених редова било штетно.

Ово се гледиште дакле брани прво чисто правним — законским разлозима и друго, разлогом целисходности.

Одмах ваља напоменути, да са административно - правног гледишта има важности само први разлог, који се заснива на примени закона. Други разлог у административном спору по овој ствари не би могао доћи у обзир, пошто Министарство војске и морнарице ни једним законским прописом није овлашћено да ово питање решава са гледишта целисходности, т. ј. према законској терминологији „на основу слободне оцене.” Али по нашем мишљењу ово гледиште не може опстати ни са правног ни са разлога целисходности.

I. За расправу овога питања мора се применити Закон о адвокатима из ова два правна разлога:

1) Једино се Закон о адвокатима појављује при решењу овога питања као специјални закон, јер он регулише право заступања странака и обим заступања.

а) Право на заступање странака признато је овим законом само лицима стручно оспособљеним и подвргнутим нарочитом надзору — адвокатима. Адвокатура је по њему занимање јавно-правног карактера. За њено вршење морају се дати све потребне гаранције — стручна спрема адвоката (правни факултет са положеним адвокатским испитом) и надзор над његовим радом од стране надлежне коморе. Према томе иако би неко лице имало стручну спрему не може заступати странке док год није уписом у именик адвоката подвргнуто надзору Адвокатске коморе. Иначе сваки онај који противно овим на-

ређењима врши заступање (изузев код општинских судова) **ни** кривично дело из § 120 Закона о адвокатима.

б) Када је законодавац поставио правила да странке може заступати само адвокат, он му је сасвим логички у § 20 признао право на то заступање свуда где се потреба за исто појављује. Овај пропис гласи: „Адвокат је овлашћен давати савете у свима правним стварима и заступати пред свима судовима, другим државним и самоуправним властима и јавноправним телима.” Израз „пред свима судовима” толико је категоричан и јасан да искључује сваку могућност ограничења адвокатског права заступања пред ма којим судом. Уосталом када су овим изразом обухваћени сви судови па и војни, законодавац би изрично нагласио да је хтео ма који изузетак.

Напротив у овоме случају била је намера законодавца, и он је јасно изразио своју вољу поменутом одредбом, да адвокату признаје право заступања пред свима судовима не узимајући ни војне судове. Познато је правило да законодавац не доноси излишне одредбе и да има јасан циљ који остварује законом. Природа војних и других нарочитих судова била му је позната при доношењу Закона о адвокатима. Образоване комисије решењима Г. Министра правде бр. 49917/920 и 79408/925 за израду пројекта овога закона проучиле су темељно ово питање. Дата су сва потребна образложења да се адвокату признаје право заступања код духовних, војних и свих других судова. Све је то законодавац имао у виду када је озакоњена оваква одредба § 20 како је од комисије већ била предложена. Зато не може бити никакве сумње о намери и израженој вољи законодавца да овим прописом признаје адвокату право заступања пред свима, па и војним судовима.

Сви закони о судском поступку, па и Закон о поступку војних судова у кривичним делима, уколико додирују ово питање о праву заступања странака и његовом обиму, појављују се према томе за исто као општи закони, јер поред остале материје узгредно регулишу то питање, а не једино и искључиво као Закон о адвокатима.

Док су раније закони (в. § 174 Зак. о пост. војних судова у крив. делима и § 78 Зак. о гр. с. п.) дозвољавали да се као заступник странке може појавити и лице које није адвокат, односно да странка може узети такво лице за заступника, под владом данашњег Закона о адвокатима то није могуће. Па када по правилу не може нигде странку по њеном избору заступати неко ко није адвокат, онда је немогуће да и бранилац пред војним судовима по њеном избору буде ко други сем адвоката. У сваком случају бар то није могуће, да оптужени за свога браниоца може изабрати макога официра — лице које нема право заступања, а не може адвоката који једини има право заступања.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.rs

2) Други још важнији правни разлог по коме се у овом случају мора променити Закон о адвокатима јесте тај, што је он *каснији закон* од Закона о поступку војних судова у кривичним делима од 15 фебруара 1901 године. Овај закон као каснији укинуо је све њему противне одредбе ранијих закона. То излази не само из познатог правног начела *lex posterior derogat priori*, већ и по изричном наређењу садржато у његовом § 129, према коме од дана обнародовања у Службеним новинама (19 март 1929 год.) престају важити „*други законски прописи из специјалних закона, уредаба и декрета*, који се односе на адвокате и адвокатске приправнике, изузев адвокатске тарифе, која остаје на снази до доношења правилника у смислу § 28 овога закона.” Према томе је у сваком случају престала важити и одредба § 174 Закона о пост. војних судова у крив. делима у колико је противна заступању адвоката пред тим судовима, пошто им § 20 Зак. о адвокатима признаје то право пред свима судовима.

II. Ни наведени разлог целисходности, када би се баш имало законско овлашћење да се ово питање неvezано за законске прописе реши, не би могао опстати.

Неоспорно је да је баш интерес Војске и њених судова што боље истраживање материјалне истине и правилна примена закона. Учешће адвоката само би помогло на томе послу. Ово би у сваком случају допринело још већој популарности наше Војске, ако би се на њеном форуму правде дала пуна могућност одбране оптуженога.

Најзад учешће једног грађанског лица у војном судству и то као војног судије дозвољено је чак у мобилном и ратном стању по § 46 *in fine* Закона о устројству војних судова. Учешће ових лица свакако се није никада показало штетно по интересе Војске и службу коју су она вршила. Па када учешће таквих лица као судија још у ратном стању није штетно, откуда би могло бити штете од учешћа једног адвоката и то махом резервног официра као браниоца у редовном стању. Од таквог учешћа би напротив могло бити само користи.

ПРЕНОС МЕНИЦЕ У ПУНОМОЋСТВО

Будимир Плакаловић, судија трг. суда

О пуномоћству у опште. Према законској дефиницији (§ 609. грађ. зак.) пуномоћство је такав уговор „којим ко власт добија, у име другог и за другог што чинити пуноважно”. Када се овоме дода још то, да оно што се, према овоме уговору, има учинити јесте неки правни посао, онда добијамо тачну дефиницију пуномоћства, којом се оно разликује од свих осталих уговора, а нарочито од уговора о најму, код кога оно што се има учинити јесте један материјални посао, или физичка радња. Свршити за другог и у име другог неки правни посао, то је права садржина уговора о пуномоћству. Али под пуномоћством разуме се, како сам уговор у материјалном смислу, тако и сама исправа, којом се констатује постојање тога уговора. Да ли је уговор о пуномоћству консесуалан или свечан, о томе код нас може бити, доиста, озбиљне сумње.

Према чл. 1985 франц. Code Civil, пуномоћје може бити дато, у облику јавне и приватне исправе, у писму као и усмено. По чл. 1984 Code Civil, уговор о пуномоћству сматра се закључен пристанком пуномоћника (l'acceptation du mandataire).

Према § 1005 аустр. грађ. зак. уговор о пуномоћству може бити писмен и усмен. Наш Грађански Законик у § 610, који одговара § 1005 аустр. грађ. зак. није се изрично о томе изјаснио. Али, не постоји никакав разлог због кога би наш грађ. законик одступио од свога изворника. Дакле, сам уговор о пуномоћству може се закључити и усмено, јер за постојање истог није одређена никаква форма, пошто је уговор о пуномоћству консесуалан уговор. Доказ да је заиста уговор о пуномоћству закључен, несумњиво мора бити писмен, јер се према трећим лицима пуномоћник на други начин не би могао легитимисати, као такав. То нарочито важи за пуномоћства из § 613 г. зак. у коме се каже „кад се у пуномоћју сви послови поименце назначе” и пуномоћства из § 614 г. з. у коме се каже: *изискује се особито само на те послове гласеће пуномоћје*”, а према § 610 г. з. „Власт та написмено стављена зове се пуномоћје”. Када се узме у обзир важност и значај самог уговора о пуномоћству, за трећа лица, онда доказ о тако важном правном послу мора бити сачињен у облику јавне исправе, јер ће јавна исправа бити најсигурнија легитимација, да је уговор о пуномоћству доиста и закључен.

Пуномоћије за вођење парница, као и за предузимање свих правних радњи у име другог, код суда, према изричном наређењу § 80. грађ. суд. пост., мора бити „потврђено судом, или полицијском, окружном или среском влашћу”, дакле, мора бити сачињено у облику јавне исправе. Таква пуномоћја захтевају, не само судови, него и све друге јавне власти, па и сва обазрива приватна лица. Према томе слободно се може рећи, да се за само закључивање уговора о пуномоћству, не тражи никаква форма, али да се за доказ, да је такав уговор закључен, тражи писмено, и то најчешће у облику јавне исправе. То писмено, дакле, нема конститутивни већ само декларативни карактер, јер се њиме декларира трећим лицима, да је један такав уговор закључен, као што се крштеницом доказује да је једно дете рођено.

* * *

О меничном преносу у опште. Било да се меница појављује као замењеник транспортације новца, било да се појављује као средство плаћања, или као средство кредита, ми се, скоро увек, у свима тим улогама менице сусрећемо са меничним преносом. Дакле, менични пренос, као свилен кончић, провлачи се кроз све меничне облике и појављује се, скоро у свима меничним операцијама. Менични пренос и чини то, да меница од дана издања, па до рока исплате, промени много руку, много градова и земаља, и том приликом угаси толико дугова, замени толико преноса новца, створи и заснује толико кредита, што све укупно далеко премаша њену вредност, и најзад, о року исплате дође у руке и место, где се и она, исплатом, дефинитивно гаси. Што је менични саобраћај тако брз и еластичан, има да се захвали никоме другом до меничном преносу. Данашњи економски односи, без меничног оптицаја, који је једноставан и брз, не би се могли ни замислити. То је ван сваке сумње.

Према томе да ли се меница преноси у својину, пуномоћство и залогу, имамо три врсте преноса: својински, пуномоћнички и заложни менични пренос.

* * *

О пуномоћничком меничном преносу. Пренос менице у пуномоћство имамо онда, кад идосант пренесе меницу индосатору, у томе циљу, да би овај, у место њега и у име њега, дакле као његов пуномоћник, могао предузети извесне радње, које проистичу из сопствености менице. Те радње су: подношење менице на акцепт, изискивање протеста због непријема, тражење разних обезбеђења, подизање протеста због неисплате, тражење исплате и т. д. Однос између индосанта и индосатора, у оваквом преносу, истоветан је са односом властодавца и пуномоћ-

ника код уговора о пуномоћству, дакле, овај пренос је у овом погледу истоветан са пуномоћством. Зато наш Трговачки Закон и Менични Закон, не прописују никаква правила за регулисање односа између индосанта и идосатора у оваквом преносу, што значи, да су оставили да се на те односе примене одредбе Грађ. Законика, које говоре о пуномоћству. Према томе, за све односе важе одредбе §§ 609.—627 грађ. зак. а одатле произилазе ове последице :

1. Индосатор је дужан, све послове који произилазе из природе овога преноса — „поштено и својски свршити, а сву корист која би отуда проистекла, своје властодавцу оставити” — § 615. грађ. зак.

2. Индосант је увек властан, пуномоћје, дато оваквим преносом, опозвати — § 625. грађ. зак., дађе, оно престаје смрћу индосанта или идосатора — § 624. Грађ. зак. и т. д.

3. Индосант је, поред оваквог преноса, остао и даље сопственик менице. Према томе, мен. дужници, моћиће, са успехом, и стаћи индосатору све оне приговоре, које имају према индосанту. И обрнуто, све приговоре које имају према идосатору, неће моћи истаћи, јер се идосатор појављује као пуномоћник индосанта, који је прави сопственик менице.

и 4. Ако би над имовином идосаторозом био отворен стечај, менице које се по овом преносу буду код њега затекле неће ући у његову стечајну масу, пошто су оне сопственост индосантова.

По своје облику, пуномоћнички менични пренос је изречан и пређутан.

А) **изречан** је када се у преносу назначи, изречно: „вредност за наплату”, „за инкасо”, „рег рросига” и томе слично. Наш менични закон, у своје § 17. усвојио је, као једини начин преноса менице у пуномоћство, само и једино изречним путем. Дакле, да би по меничном закону имали пуномоћнички менични пренос то се мора означити, изречно, изложеним или њима сличним изразима. За менични саобраћај и његову сигурност, врло је важна чињеница, да свако, по самом облику преноса, буде на чисто са тим да ли је то својински, пуномоћнички и ли заложни менични пренос, па да се према томе равна. Свака сумња о томе, може бити само штетна и изазивати несигурност меничног саобраћаја. Јер од огромне је вредности у даном моменту, знати, да ли је неко сопственик менице, или је ова само код њега као пуномоћје или залога. То је се могло постићи само изречним изјашњењем у тексту меничног преноса, што је наш менични закон и учинио.

Трговачки Закон, као и његов изворник Code de Commerce, о овом начину преноса менице у пуномоћство, не говоре ништа, што је, разуме се, врло погрешно.

Б) Пређутан начин преноса менице у пуномоћство, као што је речено, није усвојио наш менични закон. То нарочито истичемо и подвлачимо. О овом облику меничног преноса, говори само Трговачки законик, који још мало, па ће са свим припасти историји. Нећемо за њим зажалити, као ни за осталим давно застарелим и преживелим законима, који, један по један силазе са позорнице живота, да би били замењени модерним и савременим, који ће одговарати духу времена и компликованим односима, који су творевина савременог живота. Дакле, са Трговачким Законом отишао је и пређутан начин преноса менице у пуномоћство, на вечито почивање. Ипак о њему ће бити речи.

У § 111 трг. зак. стоји ово : „Ако пренос није устројен онако, као што предидући § прописује, онда није уступање менице, него само просто пуномоћје”. Под „предидућим” има се разумети § 109 трг. зак., који говори о пуном, испуњеном или правом преносу менице у својину, а не § 110, који је у ствари „предидући §”. Ово зато што је § 109 трг. зак., преведен из чл. 137 Code de Commerce а § 111 из чл. 138. Између ова два, преведена члана франц. Code de Commerce који су један с другим у вези. јер последњи упућује на први, редактори нашег трг. зак. убацили су § 110, који говори о бланко преносу менице у својину, а који је узет из чл. 12. нем. Wechsel Ordnung. Омашком пропуштено је да се ови прописи доведу у состојаније. Али то сада није важно. За нас је важно то, да је трговачки законик, прописао које састојке мора имати пун, испуњен својински пренос (§ 109), а затим је наредио, да пренос коме би недостајао ма који од тих састојака, вреди као пуномоћински (§ 111). Ту и лежи разлог што се први пренос зове редовни (l'endossement régulier) а други нередовни l'endossement irrégulier). Ови прописи о меничном преносу из чл. 25. франц. уредбе (l'Ordonance) од 1673. год. прешли су у франц. Code de Commerce (чл. 136., 137. и 138.), одакле су дословце преведени у наш трг. законик (§§ 108., 109. и 111.). За ове прописе о меничном преносу може се рећи да су застарели и преживели, у правом смислу речи, и зато је разумљиво што о њима нема ни помена у нашем мен. закону. Јер ови прописи ће врло често довести до такве ситуације, да ће воља странака бити у суштој супротности са правилима, која важе за меничне преносе, оваква каква су. Наиме, врло ће се често десити, да индосант преноси меницу индосатору у својину, од кога је примио вредност преноса, т. ј. меничну суму, али приликом тога преноса или из незнања, или из непажње изостави један састојак, који се по § 109 трг. зак. тражи за пун. својински пренос. Такав пренос Трг. Законик, по § 111 сматра за пуномоћнички пренос. Међутим странке су хтеле својински пренос и за таквог га сматрају. Али, једно су хтеле странке, а друго, са свим супротно, претпоставља закон.

Ово ненормално стање где једно претпостављају странке, а друго закон, изазвало је једно друго питање. То питање састоји се у томе, да ли једно интересовано лице може доказивати, да је један, по своме облику, нередован пуномоћнички пренос, имао за циљ пренос менице у својину, и да према томе, такав пренос треба да произведе дејства својинског преноса?

Ово питање је од велике вредности и у пракси би изгледало овако: Један индосант преноси меницу у својину индосатору, пошто је од њега примио вредност меничног преноса. Али приликом писања преноса индосант, било из незнања, непажње или злонамерно, изостави један саставак из § 109 трг. зак. По своме облику ово је један пуномоћнички пренос — § 111. трг. зак. — и несавесни индосант сада може од свога индосатора тражити да му положи рачун о наплати меничне суме и тражити да му ову преда, пошто је он, и даље по закону остао сопственик менице. Може ли се сада доказивати да у овом случају имамо својински, а не пуномоћнички пренос? Овде треба правити разлику у томе, да ли су у питању странке, које су уговор о преносу менице закључиле или су у питању трећа лица, која у закључивању овога уговора нису имала удела. У првом случају, где су у питању саме странке, доказивање допустити, а у другом случају где су у питању трећа лица, доказивање искључити.

Из овога што смо до сада о овом преносу рекли, довољно је јасно, од колике је вредности, да сваки менични пренос по своме облику буде потпуно одређен и то тако, да о његовој природи не буде никакве сумње.

Бланко преносом, меница се не може пренети у пуномоћство, зато што је и по трг. зак. (§ 110) и по мен. закону (§ 12) бланко пренос један облик *својинског меничног преноса*. Према томе, када је последњи пренос бланко, сваки притежалац менице, сматра се за сопственика исте (§ 15. мен. зак.); али се не може сматрати, ни у ком случају, за пуномоћника некога од индосаната. Ово је ван сваког спора. Међутим, друкчије стоји са франц. Code de Commerce. По њему је бланко пренос, такав пренос, који не испуњава све услове из чл. 137 и по чл. 138 сматра се за пуномоћнички пренос. Дакле, код њих не постоји бланко пренос, као својински пренос, већ као чисто пуномоћнички мен. пренос.

Само притежање менице, код које је последњи пренос бланко, легитимише њеног притежаоца као сопственика исте. Меница је, у овом случају постала једна врста папира на доносиоца и сопственик је сваки, у чијим се рукама нађе. Али што важи за сопственост менице не важи за пуномоћје по истој. За последње, тражи се, да је меница изречно пренета у пуномоћство и од тога није направљен никакав изузетак. — (§ 17. мен. зак.). Поредети својину менице и пуномоћство,

може се и ако то можда мало чудно звучи, слободно рећи, може се више, али не може мање. Па када се има у виду интерес меничног саобраћаја, нема ту никакве нелогичности, у толико пре, што у праву, често доследна логика води до апсурдума.

Тако је и по Грађ. Законнику, јер по § 223 истог, сваки држалац покретне ствари сматра се за сопственика исте, док се томе противно не докаже. Притежалац ту ствар може на другога пренети предајом из руке у руку — § 287. грађ. зак. Дакле, само притежање покретне ствари, легитимише њеног притежаоца за сопственика, и он је на другога може пренети. Али, ако би такав притежалац, покретну ствар хтео отуђити, не у своје име, већ у име и за рачун другога, дакле, као пуномоћник, онда би морао имати особено пуномоћије, јер га притежање ствари може легитимисати само као сопственика, али га, то нарочито подвлачимо, не би, ни у ком случају могло легитимисати као пуномоћника. Свој часовник, који је у нашем притежању, можемо отуђити, продајом, без икаквих формалности, на тај начин што ћемо га предати купцу. Али, ако тај исти часовник желимо отуђити у име Петра, ми морамо имати његово пуномоћје. Дакле, као и код менице, код које је последњи пренос бланко, можемо да се појавимо као сопственици, а не као пуномоћници, можемо више, али не можемо мање.

*

* * *

Стари закони, као застарели и несавремени, одлазе да би били замењени новим савременијим и бољим, али, изгледа нам, судска пракса, утврена по старим законима, остаје и даље, са свима својим штетним последицама. Пракса не може и несме, да надживи закон по коме је створена, или ако би га надживела, таква пракса би била један вампир из народне приче, и лутала би без душе и тела. Истина одрећи се брзо старих навика није лако, али циљ нове законодавне реформе, којом се наша држава уводи у ред држава са најмодернијим законима, довољно је снажан и јак, да збрише и стару праксу, ако би она чешће надживела старе законе. Мисао новог законодавца мора бити дубоком студијом изнађена, и после савесног разматрања, консеквентно и доследно, у живот проведена. То треба да буде идеја водиља сваког правника, а нарочито оних, који у крајњој инстанцији стварају судску праксу. Истина тим им се намеће велики, тежак и компликован задатак, али велики и значајан циљ заслужује у пуној мери ту жртву, коју наши правници морају поднети.

Изложили смо наше гледиште с обзиром на трг. законик и менични закон. Држимо да је оно исправно и тачно. Пракса нижих и виших судова стоји на супротном гледишту. С об-

www.izvornom на оно што је речено о бланко преносу по франц. Code de Commerce, из кога је, у главном, трг. законик, преведен, такво гледиште би се још могло и оправдати. Али, с обзиром на одредбе меничног закона, гледиште наше праксе је неисправно и нема ослоњања у закону. Пре или после оно ће морати бити одбачено, пошто се срећом, код нас не признаје законска снага преседанима у судској пракси.

Практично, питање се своди на ово: Ремитент вучене менице, трасант сопствене менице и трасант менице вучене на сопствену наредбу, као први индосанти, индосирају менице, потписом на полеђини менице, дакле, бланко преносом. Код сопствене менице, испод имена првог индосанта, налази се још један индосамент, у облику бланко преноса. Извесно лице, чијег потписа у опште на меници нема, има меницу у своме притежању и као такво, тражи обезбеђење код суда, не у своје име, већ у име и за рачун а) једног индосанта, чији се потпис налази на меници и б) једног лица које, у опште, у меници не постоји, ма у коме виду. За те своје радње, нити у меници, нити у особеном пуномоћству, нема овлашћења. У случају под а) пуномоћник је означио за свога властодавца једног од индосанта, у случају под б) избор властодавца је пао на лице изван њих. У томе је овај назови пуномоћник, толико слободан, да по вољи може одређивати себи властодавца.

Касациони Суд у своме II. одељењу разматрајући решење Београдског Трговачког Суда од 1930. године бр. 44851., којим је једном таквом пуномоћнику оспорена легитимација пуномоћника, примедбама својим од 23. августа 1930. год. бр. 10034 поништио је ово решење Београд. Трг. Суда, са ових разлога.”

„Кад се из менице поднете уз акта тражења забране види, да је она у смислу § 15. мен. закон пренета и на тај начин сопственик могао постати лице у чијим се рукама налази, онда је првостепени суд погрешно што је молиоца адвоката, који се појављује као пуномоћник стварног сопственика Шнелера, одбио од тражења зато што на спорној меници нема преноса од стране њеног сопственика, нити какво друго овлашћење да се може Д. појавити као пуномоћник, јер кад се по наведеном пропису, адв. Д. може појавити као сопственик менице, онда се он може појавити и као пуномоћник, које је право мање од права сопствености и овим обухваћено.

Према томе адв. Д. се је могао појавити као пуномоћник, те га је Суд требао као таквог сматрати, у толико пре што је он тај који означава Шнелера за сопственика.”

Незаконитост ове одлуке, није потребно нарочито доказивати, јер би то значило понављање онога, што смо већ о овом питању казали. Ипак истичемо тврђење ове одлуке, да се, адв.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

Д. може појавити као сопственик менице, онда се он може појавити и као пуномоћник, које је право мање од права сопствености, и обим обухваћено.” Пре свега сопственост или својина је неограничено право располагања извесном ствари, а пуномоћство је један уговорни однос. Поставља се озбиљно питање, на који начин сопственост, као једно право чија је садржина обележена неограниченим правом располагања, може да „обухвати” пуномоћство, као један чисто уговорни однос. Истина, то право неограниченог располагања са извесном ствари или правом, титулар истог не мора вршити сам лично, већ то може чинити преко пуномоћника. Али да ту власт, у име њега и за рачун његов може вршити неко друго лице, потребна је за то његова изречна изјава воље, његово овлашћење. Без те изјаве воље нема пуномоћства, ни пуномоћника, а те изјаве, у овом случају, нема, или боље, трећа лица и суд, ту изјаву не виде, јер о њеном постојању није поднет никакав доказ. Рећи да право сопствености у себи обухвата и уговор о пуномоћству, то је доиста теорија, која неће наћи, зацело, ни једног присталицу међу правницима. То је нелогичност која ће као таква и остати.

На крају, адв. Д. као притежалац менице, могао је се појавити само као сопственик исте, и преко тога ништа више и ништа даље. Тврђење, да га је суд требао сматрати као пуномоћника „у толико пре што је он тај који означава Шнелера за сопственика”, неразумљиво је у најмању руку. Ми не видимо одкуда се и из чега изводи то тако широко право Д. да „означава” сопственике, по својој вољи и своме избору. Али, када тако ствар стоји онда је zgodно и практично, да: отклонимо приговоре које менични дужници имају према нама, као сопственику менице; избегнемо плаћање порезе на ренту; отклонимо од себе извесне кривичне последице од фалсификованих меница; на тај начин што ћемо за сопственика менице означити неко треће лице, неку скитницу којој се трага незна, некога који и не постоји, а ми ћемо се појавити као њихови пуномоћници. Пореске и полицијске власти нека траже, узалудно, властодавце, а пуномоћник, који не дела у своје име и за свој рачун нека буде потпуно миран и безбрижан. Према изложеној одлуци, то би изгледа нам, могло бити.

ДВОЈСТВО КОД ПРАВОСУЂА*

Душан П. Мишић, судија

Нормално је да заинтересована лица сама расправе последице својих узајамних правних односа створених, било обостраном вољом, било само једне стране, било да вољно није учествовала ни једна страна.

То је у осталом, и природно, јер та лица, која интимно тангира појављено отворено питање, најбоље знају односно осете „средњу линију” која би подједнако одступала од њихових искључивих захтева.

Али, и у овом времену тешко је човеку очувати меру односно ваставити равнотежу а из многих разлога. Не упуштајући се у детаље, ми ћемо узети само два општа правца којима се сви ти могобројни разлози надовезују и то: или наступе нови, непредвиђени моменти или се бар једна страна не покаже бона фиде, по насталом правном односу.

За први случај — парничари (шире значење) се обраћају суду, стручној друштвеној институцији која по намени својој има да изриче правду и праву, преко закона, у којима је сажета мудрост и искуство прошлости а који поред трага опортунитета, првенствено носе у себи отиске људске етике. И тако органи суда — судије уз припомоћ својих сарадника — адвоката посматрају спорни случај кроз призму законских оквира, заобљених савешћу и њиховим осећајем човечности, пружајући, при томе, задовољавајуће контуре слике друштвене правде

Покретати судски апарат у овој намери, оправдано је, јер такав поступак одговара природи тог стручног правног форума.

На жалост, други је случај много чешћи и суд има прилике да се поглавито тиме бави.

Овде се од суда не тражи његово стручно мишљење. Сваки парничар познаје обим свога права. Ништа није спорно, једино се претерани захтеви узајамно потиру. И суд у оваквим случајевима доноси наређење како се имају парничари управљати а не изриче „право” које су парничари, поштено, тражили од стручне судске установе.

* Види чланак г. Др. Р. Вукчевића, адв. у „Браничу” за јули-октобар 1930. „Судије и адвокати на послу истраживање правде”.

Идемо даље. Странке од суда очекују побољшање својих положаја, захваљујући празнини — вечитој, јер живот рађа законе — законских одредаба или погрешном тумачењу духа и смисла закона. Поред тога, рачунају и на добитак у времену.

Овакав рад суда долази у опреку са својом наменом. Од суда се тражи да да своје правично и правничко мишљење ради остварења правде и не може, према томе, служити за средство ради задовољења сумњивих захтева.

— Док се она прва категорија спорних предмета води и окончава тихо и одмерено, дотле заважене стране у оном другом случају уносе сву жучност и борбеност, оружје оног другог дела човечије природе.

И да би суд остао на оној висини на коју га је поставио његов резон-детр, треба издвојити из његове надлежности овај други посао. Тако би се, сигурно, сачувао приговора — иако неоправданог — да је у том и том случају синула искра личног момента.

Ми наслућујемо тешкоће око подвајања предмета на оне, за судску надлежност, и оне, који би се предали у рад некој другој власти а по нашој горњој систематици. Ипак, сматрамо да није немогуће. Згодним прописима у поступцима могло би се још у самом почетку — тужбама и одговорима (испитима) — увидети каквим се мотивима руководе странке и према томе одређивати надлежност суда.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

§ 3. ЗАКОНА О АДВОКАТИМА И ОБИМ СТЕЧЕНОГА ПРАВА ИЗ II. ОДЕЉЕЊА § 125 ИСТОГА ЗАКОНА

Драгомир Ивковић

По правилу — § 2 Закона о адвокатима — адвокатура се стиче уз извесне услове, међу којима су пракса и испит. Изузетно од овога § 3 нормира ступање у адвокатски ред без вежбе и без испита. По последњем законском пропису судије среских судова, државни тужиоци и њихови заменици, секретари виших судова са положеним судиским испитом могу бити уведени у именик адвоката без праксе и испита, али само под условом ако су на тим положајима провели најмање пет година. По II одељку истога § и закона за државне правобраниоце, претседнике окружних и трговачких судова, претседнике и судије виших судова, врховне и више државне тужиоце и њихове заменике, као и ванредне и редовне професоре права на Универзитету не тражи се ни овај једини услов : извесно време проведено на означеним положајима. У истини, сва ова лица ступају у адвокатуру само без адвокатског испита, јер лицима из I одељка закон признаје петогодишњу праксу у судском односу односно тужилачком позиву у адвокатску вежбу, а код других испуњене услове и погодбе за стицање положаја у стаж.

Ако би остали на овоме не би имало тешкоћа у тумачењу § 3 Закона о адвокатима. Но ова одредба при крају I алинеје садржи још дословно ово : „Али ова лица неће моћи вршити адвокатуру у оном месту у којем су била на једном од сада поменутих положаја, док не прође пет година од када су престали да служе у том месту”. Не упуштајући се у то каква је важност и циљ ове одредбе, жеља нам је да укажемо пажњу на обим стеченога права из II одељка § 125 Закона о адвокатима. Ако нагласимо, да се обим стеченога права одређује самим законом, долазимо у положај коментарисања овог одељка § 125 Закона о адвокатима. Овај одељак наређује : да одредбе Закона о адвокатима од 17 марта 1929 год. о вежби и условима за полагање испита не важе за ова лица: 1) која су у погледу вежбе и услова за полагање испита, до дана ступања на снагу новог закона, испунила захтеве досадашњих закона и уредаба места, где су вршила вежбу и 2) за оне адвокатске приправнике, који су ступили на вежбу до 1. августа 1927. год., под разумљивом претпоставком и за једне и друге да су услови ра-

нијих закона повољнији. Оваквом стилизацијом закона признаје се стечено право. Обим тога права за лица под 1) и 2) састоји се у признању испуњених погодаба ранијих закона односећих се само на вежбу и услове за полагање адвокатског испита. Све остало изван вежбе и услова за полагање испита излази из обима тога права. На њега се могу позивати, њиме се могу користити само лица, чији се случајеви субсумирају у његов обим.

Лица, која у адвокатуру улазе на основу формулисанаога права у II одељку § 125 Закона о адвокатима, могу се поделити у три групе. У прву групу дошла би лица са положеним адвокатским испитом пре садањег закона, која су за време ранијих закона већ била адвокати. Друга група разликовала би се од прве само по томе, што лица која улазе у њу, пре ступања на снагу закона о адвокатима од 17 марта 1929 год. нису била адвокати. И трећу групу сачињавали би лица, којима раније положени судиски испит даје право на адвокатуру. Док је право на адвокатуру по садашњем закону лица из прве групе несумњиво, дотле је оних из друге и треће зависно од самог схватања појма стеченога права, а за лица из ове последње и од тога да ли положени судиски испит даје право на адвокатуру по закону под којим је и положен. Јер ако се у појам стеченога права унесе и вољно прибављање права онда је несумњиво за лица из друге, а још јасније за она из треће, да немају права на адвокатуру. Но ми ћемо прећи преко овога. Прећи ћемо прво с тога што је ово питање спорно, а поглавито још и због тога, што и без решења тога питања можемо одговорити постављеном задатку.

Одредили смо раније обим стеченога права из II одељка § 125 Закона о адвокатима. Према ономе што смо казали несумњиво је, да забрана пословног седишта адвоката у месту детадашњег службовања — § 3 Закона о адвокатима — не улази у опсег тога стеченога права. Појмљиво, јер нема никакве везе ни са вежбом ни са условима за полагање адвокатског испита. Значи, да лица са овим стеченим правом не стичу и право да адвокатуру обављају у свима местима, ако им то закон не допушта. Али суштина питања је у томе: која су лица, којима закон брани обављање адвокатуре у месту ранијег службовања пре истека пет година од престанка службе у томе месту. Нагласили смо раније, да је сицање адвокатуре по § 3 Закона о адвокатима изузетак од правила, да се у адвокатски ред ступа уз вежбу и испит. Према томе при тумачењу тога § има се применити правило о тумачењу изузетака. Тумачећи ову забрану најстрожије, долазимо до закључка да се она односи само на лица, која у адвокатски ред улазе без вежбе и адвокатског испита. И то не на сва та лица, већ само на таква лица поменута у I одељку § 3 Закона о адвокатима. Та су лица : судије сред-

ПИСАЋА МАШИНА У СЛУЖБИ СУДА

Милан Живединов Ћ, адвокат

Ми живимо данас тако рећи у перманентној грозници и нервози. Систем данашњег рада захтева напоран и скоро непрекидан рад. Очигледно, све показује да се живи другим животом него пре. Наступиле су промене: од сваког појединца у свакоме послу тражи се нешто боље и савршеније, а уз то, и нарочито, специјална брзина у спровођењу свакога посла. Нека вртоглава журба обухватила је све и у свакоме правцу. Као да је љутски век сведен на половину. Прошла су она времена када се пешке стизало свугде и увек благовремено. Сада се чак и аутом не стиже увек довољно брзо. Ми сви то осећамо и користимо све проналаске и позната сретства како би постигли оно што се од нас тражи, а да нам опет остане времена за одмор и разоноду.

Једно од помоћних сретстава у нашем послу је и писаћа машина. Пре рата ретко ко да је имао, данас ретко ко да је нема, чак и у најзабаченијој паланци. После рата, судови се не могу ни замислити без писаћих машина. А раније су сматране за луксуз. Али данас живимо у другој добу, и ако би неко покушао да суду одузме машине, претседник би сигурно то категорички бранио. С правом би могао захтевати да му се за сваку одузету машину поставе 4—5 преписача. Данас смо се толико свикли на овај изум, да се укидање писаћих машина не да ни замислити. Јер писаће машине су, заиста изванредно помоћно сретство у нашим пословима. Они који су се у томе послу извезбали, врше преписе много брже, но што се то може постићи обичним писањем. Уз то једновремено се могу добити по 5—6 примерака. Све то претставља јединствену уштеду у времену. Исто тако може се рећи да је с писаћом машином скоро потпуно ишчезло мучно дешифрирање рукописа, што такође претставља велику добит у времену.

Могле би се избројати и друге користи које нам доноси писаћа машина. Али то је непотребно. Сви они који се њоме служе знају то врло добро, као што је свима познато и то, да писаћа машина, као и сваки други изум модерне технике, када се не употребљава како ваља, доноси само штете и потпуно негативне резултате.

Са жаљењем морамо констатовати да је то случај са применом писаће машине код неких наших судова и да је то био разлог, што смо решили да напишемо ово неколико редака.

Примера је безброј и то траје већ годинама, а непосредан повод нам је било једно решење примљено пре неколико дана које је, поред осталог, садржавало и ове пасусе:

Н. Н. пуномоћник Маринковића (треба Марковића) актом својим Број . . . . изјавио је жалбу на решење овога Суда Број . . . . . донета по спору Х. Х. противу У. У. одбијен од тражења, да Суд парницу одбије, као од тражења неумесног и неоснованог.

Касациони Суд, примедбама својим Број . . . . вратио је нерасмотрена акта овог спора с тим да Суд оцени може ли остави жалба Број . . . . изјављена на решење овог Суда од Број . . . . нема месту одбачаја жалбе ове парнице пошто према препису § 180. г. с. п. на основу оцену Суда, нема места посебном правном средству, него се о томе нема говорити у незадовољству или жалби противу пресуде по главној ствари.

РАЗЛОГ СУДА

По ставу II § 108. г. с. п. противу решења, којим се тужени од тражења одбија парнице добије, нема места особена правни леку, на њему с тога право о томе говорити у незадовољству или жалби противу пресуде по главној ствари донешене.

Па како је заступник туженог . . . . актом својим Број . . . . изјавио је жалбу на решење овога Суда Број . . . . од 17-VI 1930 год. којим је тужени од одбајаја парнице одбије то се у смислу § 108 став II. г. с. п. и т. д. и. т. д.”

Да не би изгледало да је ово усамљен случај, узећемо са гомиле, на дохват, још неколико примера. Тако у већини решења и пресуда која су преда мном, имена су свуда погрешно преписана. Негде се још могу уочити грешке и лако исправити, али у појединим случајевима решење је потпуно немогуће, јер је име дужника сасвим изокренуто, те судско решење остаје без дејства. Забрана је, на пример, тражена на покретност дужника *Ђорђевића* у решењу стоји *Бађевић*. Други пример: тужен је *Миленковић*, а пресудом је осуђен *Миловановић*. На другом месту поверилац је измењен: стављено је *Задруга* место *Завод*, затим за истог повериоца у другом решењу реч *Београдски* замењен је са *Дунавски*. Једном приликом, у кривичном предмету, место кривца осуђен је приватни тужилац, а спуженоме су досуђени трошкови. — Ево још један пример нетачног преписа примедба Апелац. Суда, који само у изводу доносимо:

„Кад се из одговора тужене на тужбу под Бр. 46215 при којој је на рочиштима остала види да је тужена истакла неуредност тужбе и тражила да се иста одбаци, па се поред тога и на закон о уређењу и санитструке и чувању народног здрав-

ља по коме је предвиђено како и на основу чега лекари могу тражити пред судом награду за свој труд, наводећи да по основу тих зак. наређења тужилац нема права на своје тужбено тражење, онда је код таквих стања ствари суд поврешно, што је преко грађ. суд. пост. у разлозима своје пресуде приступи оцени важности тих навода и доказа, па да тек потом своју одлуку донесе и. т. д.

На основу изложеног и § 317 грађ. суд. пост. чл. 18 и 37 уредбе о убрзању рада, Апелациони суд *ништи* ову пресуду тога суда и враћа му сва акта овога предмета да по овим примедбама и закону даље поступи.

Деловођа-секретар,
потпис нечитак

за Председав. Судију
Судија
потпис нечитак

Поред нејасне стилизације и очигледног прескакања појединих речи и читавих редова, постоји у овоме случају још једна незгода, а то је, што се за председавајућег и деловођу назначује „потпис нечитак” као да су то људи који су пре пола века били на томе месту, па их се данашње поколење више не сећа, нити је у стању да протумачи њихове потписе.

Оваквих и сличних примера има у масама. Ми их нећемо више набрајати, јер нам није циљ да региструјемо све могуће грешке и нелогичности које се често налазе у судским решењима, већ да скренемо пажњу надлежнима и по могућству потражимо лека свој невољи.

Сви ми који радамо са судовима знамо да су судови преоптерећени послом, да је врло често оскудица у особљу, да су плате особљу са преписа минималне и да се не могу ангажовати спремне дактилографкиње, да су концепти врло често писани нечитко и т. д. и т. д. Све ми то знамо и од наше стране ми смо стрпљиви и не инсистирамо, да се судови у своје раду стриктно држе рокова који су предвиђени у поступцима. Ми немамо ништа против, ако се са решењима и пресудама мало закасни и ако се акта не експедију тачно на време. Али с правом тражимо, да судска решења и пресуде које нам се достављају буду тачно преписане без грешака и без изостављања. Даље с правом захтевамо, да се не излажемо и даље губитку времена око проверавања сваке речи и сваког слова из преписа. Најзад тражимо, да се престане са досадашњом праксом, да због грешака у препису бивамо принуђени да употребљавамо правна сретства и да се на тај начин излажемо материјалним издацима, па чак и евентуалној штети, поред великог губитка у времену.

Примери које смо овде изнели нису усамљени. Са више страна чули смо жалбе како преписи не ваљају и нема сумње да су ове жалбе допирале и до меродавних. Ми смо неколико

пута поводом ових случајева тражили исправку у см. § 335 г. с. п., а по потреби подносили и жалбе вишим судовима. Дакле, у судовима се зна за све ово, али се још нико није постарао да томе стану на пут и да се овим питањем обилније позабави. Међутим, изгледа, да питање преписа није тако компликовано и да би се с мало добре воље могло решити на задовољавајући начин.

Нама изгледа, да се све тешкоће састоје у томе, што се ми и сувише држимо старих навика. Ми смо ради примити писаће машине, али смо их одмах стрпали у собу за преписе и оставили их преписачима да се они са њима боре и ратују, како знају и умеју. Увајајући писаће машине и уносећи их у судове, ми нисмо хтели да се заинтересујемо како их користе људи из страног света од којих су нам те машине и дошле. Ако би завирили мало у судове у иностранству, видели би да је тамо сасвим други начин рада. А није потребно ни ићи у иностранство. Нека се адлежни заинтересују код првог пословног човека у Београду. У свима приватним бироима, скоро без изузетка, дактилографкиње пишу по диктату, а поред тога и сам шеф бироа пише на машини. Врло често чиновник који пише на машини у исто време је познат и са стеографијом т. з. стенодакило, и по свршеном дикату, он сам откуцава текст са свога рукописа. Када дактило после извесног времена у једном бироу свикне на рукопис свога шефа, он може без грешке преписивати и концепт које му шеф спреми у часовима ван канцеларијског времена. Све је то лакше, него тражити од судских дактилографкиња да се снађу у тумачењу рукописа двајестак писара и можда и толико судија који коригују решења и пресуде својих деловођа.

Код нас у судовима уопште се преписи не раде по диктату, а и не помишља се да би судски писар могао узети преда се писаћу машину и откуцати поред концепта решења одн. пресуде и све потребне преписе. То нити је понижавајуће, ни противно закону. У Америци и Енглеској ајвиши функционери пишу на машини. Вилсон, долазећи 1919. год. у Европу, понео је собом своју писаћу машину, на којој је стално радио у Америци, па је продужио рад и за време конференције мира у Паризу. Данашњи претседник Сједињених Америчких Држава, Хувер, пише такђе на машини. А Макдоналд је чак познат као врло добар дактилограф. Заблуда је исто тко мислити, да је по нашем поступку потребно да концепт решења одн. пресуде буде исписан руком деловође, а да то не би смео бити примерак откуцан на машини, који ће потписати деловођа и колегијум, одн. судије појединац.

Данашњи начин преписивања не ваља и он се мора поправити. Сравнијења, која врше саме дактилографкиње, ако га уопште врше, не вреде, јер речи и пасусе које су једном

WWW.UNILIB.RS

погрешно прочитале, он ће то и приликом сравњења учинити. Тражите од писара, који су иначе преоптерећени, да врше сравњења и то је тешко, ма да смо као писари и тај посао вршили. Зато се мора прибећи другом начину рада. Јер не треба се заваравати: нису само странке и адвокати који трпе од рђавог преписа, већ то наноси штете и судовима. Нећемо се задржавати на факта, да је незгодно и за саме потписнике једног решења када то решење садржи грубе грешке, изокренуте речи и крајњ нелогичне реченице, али морамо нагласити, да и сама судска администрација после сваког оваквог решења мора без потребе да се ставља у покрет, вршећи непотребан и штетан посао, око исправке решења, које је суд већ издао и где би у већини случајева имала да престане свака даља његова радња. А често се због тога стављају у покрет и виши судови, који иначе имају довољно озбиљнијих предмета, да би им било свеодно да троше своје време и око исправке погрешно откуцаних пресуда и решења.

Ми апелујемо на све надлежне, да се позабаве овим питањем и да реорганизацијом преписа и начина употребе писаће машине, учине крај овоме стању. Јер и ако сами мало загледају у преписе, који изилазе из суда, констатоваће, да нема те бујне маште која ће бити у стању да измисли све оне аномалије, које једна дактилографкиња, не мислећи ништа, може да откуца на машини. А за све то, хоћемо да верујемо, нису криве оне саме, већ организација посла, која чини да од писаће машине, место користи и с правом очекиване помоћи, имамо најчешће само штете и низ компликација у нашем раду.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ЈЕДАН САТ МЕЂУ НЕМАЧКИМ АДВОКАТИМА

Д-р Радоје Вукчевић

Немачки су адвокати као и француски везани за поједине судове. Судских инстанца има четири: појединачни, колегијални, апелациони и државни суд.

Код судова прве инстанце могу заступати сви адвокати, чланови појединих адвокатских комора, изузев оних адвоката који припадају посебној адвокатској комори при државном суду. Код свих осталих судова заступати могу само они адвокати, који су при том суду од стране своје адвокатске коморе постављени. Тако адвокати постављени код једног окружног суда заступају само код тог суда. Ако у том месту постоји још један колегијални суд они уз специјалан поступак могу заступати још само код једног суда тог места.

Чим предмет буде пресуђен у окружном суду адвокат који с пресудом није задовољан предмет спроводи свом адвокату при апелационом суду. Адвокати код апелационог суда не могу заступати код окружних судова. Ови адвокати немају са странкама никакве везе, већ они послове примају од својих колега при нижим судовима. Сви немачки адвокати морају имати преписе не само својих судских аката, већ и најобичније кореспонденције која се на предмет спора односи. Кад сам пре неки дан ради саветовања по једном спору био у кабинету Д-р Штрауса, адвоката при апелационом суду државе Бадена у Карлсруе — ја сам у досијеу пред њим нашао преписе читаве кореспонденције између мене и хајделбершког адвоката Др-Кауфмана. Кад сам му изложио моје гледиште по једном од спорних питања, он је за час пронашао препис мог писма из јуна 1928 године, у којему је све то својевремено било изражено.

Немачки адвокати од свих писама и исправа праве више преписа, управо онолико преписа колико има судских инстанци кроз које тај спор може проћи. Док оригинали остају код адвоката који је спор отпочео, преписи се шаљу даље. Ако је спор отпочео у окружном суду, адвокат код суда шаље адвокату при апелацији све прописе у два примерка: за њега и за адвоката при државном суду, ако се спор и њему буде морао предавати. У канцеларији сваког немачког адвоката ради бар једна стенотипскиња. Адвокати концепте ретко праве, већ се његове речи стенографишу, да би за кратко време, откуцане на хартији лежале пред њим на потпис.

Писмени и усмени поступак срећно су повезани, а пошто су сви судови судећи, то се нови докази до краја могу употребљавати. Рад адвоката је везан за чисто правне ствари, а ово тим више што су веће инстанце они судови код којих раде. Адвокати при апелационом суду, чим предмет приме, они на основу преписа свих аката изјављују незадовољство, а по пуномоћству које им странке директно дају. Сваки адвокат својој странци, а често и адвокату који му је посао спровео, шаље даље преписе свих аката.

У сали апелационог суда, испред судије стоје две трибине, лева за тужиоцевог, а десна за пуномоћника тужене стране. После сваког навода или прилога једног, даје се реч другој, док суд не закључи да је извиђање завршено, а то бива кад су сва питања судијама постала јасна. При извиђању ја сам веровао да један од судија спава блаженим сном, али ме он сам те заблуде ускоро лиши. Поставио је једно такво суптилно питање, које као нож реже у обе тезе, и из тога се дало видети да му је спор до танчина познат и да је он само зато жмурио, да би свој поглед што дубље окренуо на другу страну: у гомилу аката и доказа, који се нижу од 1928 до данас.

Своје одлуке колегијум апелационог суда саопштава тачно четрнаести дан после расправе. У том времену готове су пресуде, решења и све. Саопштења се врше између 8 и 9 сати, а након њих почињу заказана суђења. Незадовољна странка, ако жалби има места, може и даље да иде. У овом случају адвокат при апелационом суду шаље преписе адвокату при државном суду у Лајпцигу. Док при апелационим судовима има 4—6% адвоката од укупног броја свих адвоката у подручним окружним судовима — при државном суду има их свега око 33 на броју. Код свих судова, па и код апелационих може бити постављен сваки адвокат који жели да код тог суда ради. Једини захтеви за то су: докторат права, приправничка пракса, строги адвокатски испит и маса тежких услова из закона о адвокатима. Али код државног суда адвокате из редова кандидата поставља овај највиши суд по свом дискреционом праву. Пошто ових адвоката има мали број, у чије руке долазе спорови свих адвоката Немачке, тако да се они рачунају не само као адвокати свих парничара, већ и адвокати свих немачких адвоката — то су услови за њихово постављање много тежи. Код њих не само што је потребно бити изврстан правник, већ је неопходно уживати и извесну благонаклоност вишег суда.

Адвокати код овог највишег суда имају своју посебну адвокатску комору. Остали адвокати свих нижих судова имају своје заједничке адвокатске коморе у седиштима апелационог суда. У подручју једног апелационог суда може се осно-

вати још једна адвокатска комора, али само онда, кад број адвоката прелази хиљаду. Међутим у пракси је овај случај још непознат.

Између адвоката разних судских инстанци не постоји никакав ривалитет, те је за њих једна заједничка комора и могућа. Што се награде тиче, она је према вредности спора предвиђена специјалним правилником. Ако спор почне у окружном а завршава у државном суду, онда су на послу ангажована три адвоката код све три судске инстанце. Сваки од њих има право на специјалну награду, па кад се све три награде саберу, онда излази да у спору од 100.000 динара на награде три адвоката оде око 25—30.000 динара. Код нас један адвокат по правилу врши у једном спору функцију три немачка адвоката, јер он спор заступа код сва три суда. Код нас награда за овакав спор може ићи највише до 8.000 динара, те се у овој сразмери налази и решење питања: зашто сваки вредни немачки адвокат има своју вилу, свој ауто и своју одличну библиотеку.

Између делокруга немачких и наших адвокатских комора нема великих разлика. Одбори комора су у Немачкој бројно мањи него код нас, а претседника не бирају чланови коморе, већ изабрани одбор из своје средине на првој својој седници. Немачки дисциплински судови су строжији, али како њихове коморе деценијама постоје, то су и кривнице адвоката малобројније. Кад једног адвоката става под суд Коморе, онда значи да је његовој адвокатској пракси близу крај. Сами адвокати на сваки свој корак толико пазе, да је додир са дисциплинским судом своје коморе једна реткост, управо сензација која убија. Између адвоката влада примерна колегијалност, коју сви остали друштвени редови за пример узимају, а такође и између адвоката и судија. И једни и други знају да су они две стране једног заједничког тела, два нераздвојна сарадника на заједничком послу.

Ова хармонија између адвоката и судија једна је од најстаријих традиција немачког правосуђа. Она не долази отуда што се од адвоката траже јаче школске квалификације, које људима од правне праксе никад не импонују, већ отуда што су деценијама и једни и други органи суда у ширем смислу, јавни функционери што у маси мртвих папира и живих речи траже искру истине, коју само заједнички могу наћи.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.unilg.rs

БРАЧНА ПЕДЕРАСТИЈА СА КРИВИЧНО-ПРАВНОГ ГЛЕДИШТА

Драгутин Н. Ристић, адвокат

§ 285 крив. зак.: За противприродни блуд између лица учинилац ће се казнити строгим затвором у колико та радња не прелази у теже кривично дело.

Под противприродним блудом између лица, као нужни закључак са гледишта нашег Кривичног Законика, има се разумети само педерастичја — coitus per anum. Саизвршиоци, према томе, могу бити: како два мушкараца, тако и један мушкарац и једна женска. Зато законодавац и каже „између лица”, не чинећи при том никакву разлику је ли у питању хомосексуална или хетеросексуална педерастичја. Исто тако споредно је и ко је од учесника активан а ко пасиван, учиниоци су и један и други, ма да би према законском тексту могло изгледати да кривац може бити само активни учесник, јер се вели „учинилац ће се казнити”, а не учиниоци, као нужни саизвршиоци. Међутим, јасно је да кривац може бити сваки учесник у радњи извршења, јер је сваки од њих учинилац. Истина, израз незгодан, с обзиром на природу дела, али јасан без двоумљења.

Све ово тако је очигледно, јер се намеће као нужно разумевање законске наредбе, да би коментар био скоро непотребан. Па ипак, у цитираном пропису има нешто што тражи продубљеније објашњење. На име: постоји ли или не кривично дело у противприродном блуду извршеним између мужа и жене? Или, другим речима: могу ли муж и жена бити кажњени за међусобни противприродни блуд? До душе, нама се овакво питање не би никад наметнуло, јер га пропис ни на који начин не изазива. Али ово питање потстиче, г. Лаза Урошевић, наш уважени правни писац и коментатор, у своме коментару Кривичног Законика код §-а 285, пледирајући за некажњивост мужа и жене за међусобни противприродни блуд. Он сматра да у таквој радњи нема кривичног дела, па, према томе, ни криваца. То кад су обе стране сагласне на извршење радње. Али, увек по њему, исто тако не би било овога дела (нити кога другог) за мужа ако би на противприродни блуд и присилио своју жену. Разлози на којима г. Урошевић заснива овакво своје гледиште истичу из следеће аргументације.

За кривично дело насилне обљубе учинилац се казни до десет година робије. Међутим, за насилну обљубу своје жене

муж се не може казнити. Па кад се муж не може казнити за насилну обљубу своје жене, као теже дело, онда се не може казнити ни за противприродни блуд са својом женом, као лакше дело, угрожено казном строгог затвора. Пошто се пак муж не може никако казнити, као један саизвршилац, то се не може казнити ни жена, као други саизвршилац.

У први мах ова аргументација делује сугестивно, али чим се мало боље размисли, виде јој се стаклене ноге.

Пре свега, код насилне обљубе (§ 269) законодавац каже: „...ко женско лице с којим није у браку.. принуди на обљубу“. Дакле, изрично речено да околност мужества искључује противправност, те због тога насилна обљуба своје жене и није кривично дело, јер јој за кривичност недостаје један од елемената нужних за постојање кривичних дела уопште. Што је законодавац сколност мужества узео као основ искључења противправности код овога дела, то је свакако из сасвим оправданих разлога. Да их наведемо.

Брак је једна заједница особене врсте, у којој су лични и интимни односи супруга преобладајући. Ти односи изражени су у облику реципрочних права и дужности, препуштених у главном супрузима да се о њиховом извршењу старају. Али ма колико уређење тих односа, у овом или оном смислу, зависи од захтева и увиђавности самих супруга, ипак законодавац није могао а да их и сам приватним правом не регулише макар и у општим потезима. Тако се у §-у 107 грађ. зак. прописује: „Што се год са намерењем и опредељењем брака слаже, оно све припада супружницима као права и дужности...“, па се у §-у 108 наставља: „Оба супружника дужна су љубавно међу собом и неразделно живети, дужности брачне извршивати...“ и т. д. Супрузи су дакле обавезни извршивати брачне дужности. А нема сумње да је једна од њихових дужности и међусобно полно општење. Па кад је то њихова дужност, то је и њихово право, чије остварење је законодавац хтео да заштити и принудним сретствима употребљеним од стране самога титулара права. Али, ако је законодавац хтео да заштити реализацију мужевљевог права на полно општење са својом женом чак и принудним средствима, која је овоме допустио да их према жени употреби у случају да се ова опире да драговољно изврши своју дужност као последицу мужевљевог права, он је то хтео само дотле докле се мужевљево право креће у границама захтева природног полног општења. Напротив, чим муж пређе те границе и захтева да са женом општи на противприродан начин, он је већ на прагу да врши кривично дело из §-а 285 крив. зак. Јер жена, удајући се за мужа, улази у брак да са овим општи само на природан начин, и у томе смислу и даје своју обавезу приликом ступања у брак, а не задовољава и његове болесне или перверзне про-

хтеве. Кад би се и обрнуто могло акцептирати, онда би изишло да би наш нови законодавац посматрао жену, противно чак и старом законодавцу, пре као објект него као субјект брака. А то си нити је хтео нити је могао. Јер он не живи на Марсу, но у средини у којој и за коју законе и доноси. А када је тако, он мора водити рачуна и о назорима и тенденцијама те средине. То с једне стране.

С друге стране, законодавац сматра противприродни блуд као неморално дело. Он га таквим сматра десило се оно ма између којих лица, дакле — ма између мужа и жене. Јер док обљубу уопште допушта, дотле противприродни блуд уопште забрањује. Шта више, он га и инкриминише за сва лица. Да је законодавац заиста овако мислио и овако хтео, доказ је у томе што мужу и жени није изрично допустио да и противприродно опште. Иначе, зар није могао рећи: За противприродни блуд између лица која нису у браку..., као што је рекао и код §-а 269 крив. зак.? Јасно је дакле да законодавац то није хтео рећи, јер противприродни блуд није хтео допустити никоме без разлике.

Из претходног излагања, мислимо, безусловно излази:

а) И за противприродни блуд између мужа и жене, кад је дело резултат обостраног пристанка, казниће се и муж и жена као учиниоци.

б) Ако је, на против, муж принудио своју жену на противприродни блуд, онда ће се као учинилац казнити само он, и то по пропису §-а 285 крив. зак., у колико његова радња не прелази у које теже кривично дело. Тако, ако се муж задржао само на принудним сретствима из §-а 242 крив. зак., онда неће бити кажњен по том §-у, јер је та принуда лакше дело, пошто је и казна за исто блажа (до годину дана затвора или новчано до 10.000.— динара). А тежина дела мери се прво врстом па онда величином одређене казне, према скали коју је законодавац поставио. Али, ако је, рецимо, муж принудио своју жену на противприродни блуд с њим на тај начин, што јој је, да би је лишио одбране, поломио руке, онда ће одговарати и бити кажњен за кривично дело тешке телесне повреде из §-а 178 крив. зак., јер је ово дело теже од противприродног блуда, пошто се за њ казни до осам година робије. У уверењу смо да је то смисао прописа и да се тако има разумети одредба: „...у колико та радња не прелази у теже кривично дело.“

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Због недовољно поднетих доказа убаштињач се не може одбити од потврде тапије*)

Начелник срески актом својим од 1. јуна 1930. год. спровео је првостепеном суду акта убаштењења — тапију браће Будимира, Војислава и Светислава, заједно са потврдом тапије код општинског суда, с молбом, да је и првостепени суд потврди ако су испуњени сви остали услови за потврду.

Првостепени суд по размотрењу овог предмета нашао је : да се површина парцела описаних у тапији не слаже са одговарајућим парцелама у поседовном листу, јер по § 5. закона о издавању тапија општински суд саставља тапију према катастарском поседовном листу, а из приложеног поседовног листа, у који се поред осталог убележава и површина имања, види се да се површина имања описаног у тапији не слаже са површином назначеном у поседовном листу, јер је у тапији престављено да је имање веће, него ли што је описано у поседовном листу, и за то првостепени суд одбије убаштињаче од потврде ове тапије.

По жалби убаштињача Касациони суд једногласно у свом трећем одељењу 29. октобра 1930. год. под Бр. 13-369 поништи ово решење са ових разлога:

„И ако по § 5. Зак. о издавању тапија општински суд уписује мере из поседовног листа, ипак кад је премером земље, на коју се жалиоци желе по тапији убаштинити, утврђено, да се изнађена површина не слаже са оном у поседовном листу, и кад је општински суд у тапију уписао површину, која је овим премером нађена као фактичко стање, онда суд није могао одбити молиоца од траженог убаштињења и за дотичну парцелу, већ је по чл. 16. пом. Закона о издавању тапија био дужан наредити извиђај ради утврђивања правог стања ствари, које одговара фактичкој површини дотичне парцеле, а по могућству, да се премер изврши и површина израчуна од стручног лица.

Ако се овако стање нађено тим премером не би слагало са површином у поседовном листу, онда би за уписивање била меродавна она површина која би се тим премером констатовала, пошто се поседовни лист према Уредби о делокругу и начину рада комисије за утврђивање прихода од земљишта

*) Привредни преглед Број 48 од 23. новембра 1930. год.

вршењу пописа и катастарског премера, од 9 маја 1928. год. ДКБр. 6381. попуњава по подацима, које сам сопственик поднесе без даљег утврђивања.

У случају неслагања површина у поседовном листу и по извршеном премеру суд треба о томе да извести и пореску власт ради њеног даљег поступка”.

Многи првостепени судови при примени новог Закона о издавању тапија изгубили су из вида, да је њима самим остављена иницијатива и наметнута дужност: да траже и прикупљају доказе, што су потребни за потврду тапија, ако нису довољни они, шо су их сами молиоци поднели. Та је иницијатива и дужност јасно истакнута у § 16. Зак. о издавању тапија и њу доста првостепених судова пренебрегавају навикнути да се сваки парничар брине о свом послу што га пред судом покреће, и о доказима, што их за тај посао подноси.

Судови не смеју са недовољности поднетих доказа тапије од потврде одбијати већ су дужни да молиоце — убаштињаче — претходно позову да све доказе поименце, које суд нађе за потребне, поднесу у остављеном року, а по изузетку нареду, да се извиди преко општинске или полицијске власти све оно, што није довољно јасно за потврђење тапије, као што овај пример показује.

По уредби о делокругу и начину рада комисије за утврђивање прихода од земљишта од 9. маја 1928. год. ДКБр. 6381 оштампаној у Службеним Новинама од 19 маја 1928. год у бр. 113 сваки порески обвезник кад пријављује своје имање за разрез порезе, дужан је да поднесе поседовни лист, у који сам обележава површину имања, што за разрез пријављује. Према томе, тај поседовни лист, намењен другој сврси, обично не представља тачан премер земљишта већ отприлике и обично мање, да би и пореза према њему била разрезана мање. То није катастарски поседовни лист, о коме говори § 7. Правилника за извршење закона о издавању тапија, у коме су мере стручњака тачно обележене, да би биле меродавне за тапију.

Касациони суд посведневно издаје примедбе првостепеним судовима да у сваком случају, кад убаштињачи не поднесу довољно доказа за поврду тапија, не одбијају их од потврде, пре него што их позову, да у остављеном року доказе допуне, а по потреби и сами разне извиђаје учине, и тек онда одлуку доносе, ослањајући свој рад на пропису § 16. пом. Зак. о издавању тапија.

Драгић Солдатовић

Застарелост права државе на тражење накнаде штете.

Законски пропис §-а 939 грађ. зак. који ово питање регулише сам по себи изгледа потпуно јасан. Он предвиђа да право

на тражење накнаде штете застарева за три године од дана када је штета оштећеном била позната. Ипак поред овог прописа поједини судови оцењивали су застарелост права државе на накнаду штете по пропису § 931 Грађ. зак., који предвиђа рок застарелости од шест година за стицање својине одржајем на стварима које припадају држави, цркви или општини.

Овде ћемо изнети један такав случај, који је расправљен одлуком опште седнице Касационог суда.

По спору Државе противу руковоаца М. К. тужени је на тужбу Контролног државног тужиоца поред осталог истакао и пиговор застарелости. Навео је да се у тужби признаје како је штета била позната Држави пре три године дана от- како је тужба подигнута, па је молио Главну контролу као ра- чунски суд да тужиоца пре свега одбије од тражења као заста- релог односно да парницу одбаци.

Главна контрола је нашла да је овај приговор неумесан, а да је рок застарелости права на накнаду штете за државна по- траживања предвиђен у § 931 Грађ. зак. и износи шест годи- на, па је туженога пресудом бр. 34683 од 20. септембра 1926 год. осудила на плаћање.

Тужени је на ову пресуду изјавио жалбу, у којој је по о- вом питању застарелости навео: „Не стоји разлог Главне кон- троле, да право на накнаду штете застарева за државу по § 931, а не по § 939 Грађ. Зак. По § 931 предвиђена је изузетна дужа застарелост према држави само за стварна права. Што се тиче застарелости свих тражбених права као и права тражења нак- наде штете важе специјални прописи Грађанског законика, у овом случају § 939., а не изузетни пропис § 931. Иначе, ако би ово мишљење Главне контроле било тачно, онда би и облига- циони дуг према држави застарио за 6 година по § 931 а не по §928 ж. за 24 године. С тога је тужиоца пре свега требало од- бити од његовог потраживања као застарелог.“

По овој жалби Касациони суд у свом IV. одељењу решењем бр. 10067 од 2 децембра 1926 године поништио је ожалбену пресуду овим својим примедбама: „Погрешила је Главна кон- трола када је у разлозима ожалбене пресуде узела, да се при- оци питања о застрелости ове накнаде штете има применити одредба § 931 грађ. зак., јер овај законски пропис предвиђа време које је потребно да протече за стицање својине над стварима што припадају држави, цркви или општини путем одржаја, већ се на овај случај има применити § 939 грађ. зак. који специјално говори о застарелости права на накнаду штете.“

На ове примедбе Одељења Касационог суда Главна контро- ла је у смислу чл. 85 Зак. о гр. контроли поднела противразло- ге бранећи своје гледиште да право државе на накнаду штете застарева у року од шест година према § 931 а не § 939 гр. зак.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

Касациони суд решењем седнице од 11 маја 1927 год. бр. 5057 нашао је да су примедбе његовог IV. Одељења на закону основане, па је противразлоге Главне контроле одбацио и исту упутио да по овим примедбама поступи.

Тако је овом одлуком опште седнице Касационог суда направљено, да се у питању застарелости права државе на тражење накнаде штете има применити само § 939 грађ. зак. по коме то право застарева за три године.

С. М. Мићовић

Одлука Касационог Суда поводом питања сукоба надлежности између два Првостепена суда.

По предмету кривице претставника и Управног и Надзорног Одбора друштва „Ч“ А. Д. иследни судија Н. Првостепеног суда актом својим бр. 32252 молио је Касациони Суд да реши сукоб надлежности између њега и иследног судије З. Првостепеног суда о томе : ко је од њих двојице надлежан за извиђање ове кривице. Навео је да иследни судија З. Првостепеног суда одбија од себе надлежност са ових разлога :

1. што је тужена фирма (друштво) „Ч“ протоколисана код Н. Првостепеног суда ;

2. што се је дело десило у Н. а не у З. ;

3. што тај судија не води истрагу ни за једно дело у вези са овим делом ;

4. што су сви оптужени из Н.

5. што је господин Х узет на кривични испит за дело које нема везе са овим делом ; и

6. што се књиге (туженог друштва) налазе у Н. а не у З, а он, иследни судија Н. првостепеног суда, да одбија од себе надлежност за вођење истраге по овој кривици на основу § 36 к. с. п. Касациони Суд пошто је расмотрио акте овога предмета, у смислу § 8 закона о своме устројству нашао је:

Да је с обзиром на § 36 и 37 к. с. п. надлежан за вођење истраге по предмету кривице туженог друштва „Ч“ А. Д. иследни судија З. првостепеног суда зато што се у његовом домаћају већ води кривично ислеђење Х. и Y. и др. преставника друштва „Ч“ за злоупотребе које су они починили у својству свога двојног звања и положаја и то у корист туженог друштва „Ч“ а на штету тужилачке банке, као управљачи тужилачке банке и преставници туженог друштва, а које злоупотребе имају везе са овом кривицом; што он већ води кривично ислеђење противу Z и X, чланова туженог друштва „Ч“ за друга кривична дела, и што се сами предмети на којима је кривично дело вршено — књиге тужилачке банке, налазе у домаћају његовом.

Душан П. Мишић, судија

За спорове, раније трговачке, када се воде и противу трговачке стецисне масе, надлежан је трговачки суд, а не првостепени суд за град Београд

I. У стечај фирме Б. Ђ. пријавио се Т. гражећи да се из масене имовине издвоји његова роба — као његова својина. За доказ је поднео уговор о комисиону, који је у погледу те робе, постојао између њега и дужника.

Поверилачки одбор се, на предлог браниоца масе, изјаснио противу тога тражења. Београдски Трговачки Суд, ценећи која је страна слабија у праву, нашао је да је слабији потражилац Т. и стога га је решењем од 1. новембра 1929. Бр. 18053 упутио на спор, да тим путем докаже своје право својине.

II. Поступајући по том решењу Т. је поднео тужбу, ради доказивања права својине, Првостепеном Суду за Град Београд, и то противу стецисне масе. Бранилац масе је у одговору на тужбу оспорио надлежност Првостепеног Суда за град Београд за суђење овога спора зато, што тужилац полаже право својине на основу комисионог односа, између себе и стецисног дужника. Како је пак посао комисиона трговачке природе, надлежан је за расправу ма каквог спора из те области само Београдски Трговачки Суд.

Према томе приговору Првостепени Суд за Град Београд донео је 29. марта 1930. год. Бр. 25756 решење, којим је нашао да је апсолутно *надлежан* за расправу овога спора, већ да је за исти надлежан Београдски Трговачки Суд. И то зато што покренути спор има за основу уговор о комисиону, а за расправу комисиона, као трговачког посла по чл. 17. зак. о устројству трг. суда — надлежан је Београдски Трговачки Суд.

III. У својој жалби потражилац Т. истакао је:

да спор није поведен противу стецисног дужника, према коме је тај посао био трговачки, већ противу његове стецисне масе. Према томе да то није спор противу трговца, већ противу нетрговца;

да спор није поведен ради каквих спорних односа, који могу настати код уговора о комисиону, већ ради доказивања права својине, — једног чистог грађанског питања, за које је надлежан Првостепени Суд за Град Београд.

Касациони Суд је својим решењем од 20. јуна 1930. год. Бр. 7391 оснажио решење Првостепеног Суда за Град Београд, и тиме стао на гледиште да је за расправу оваквих спорова и противу стец. масе, надлежан Београдски Трговачки Суд.

IV. Интересантно је да ли је који од колега имао сличан случај у коме би Суд стао на супротно гледиште, то јест да

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

је за расправу тога спора надлежан Варошки, а не Трговачки Суд.

Такав пример, на коме би му нарочито били захвални, побудио би више судове да се и у овом питању, тако важном, устали судска пракса.

Саопштио **Самуило Демајо**, адвокат

Изразом „плаћање код повериоца” не одређује се домицил менице.

I. Решењем Смедеревског Првостепеног Суда од 17. јула 1930. Бр. 21.046 одобрена је прибелешка на непокретност С. Ђ., из Смедерева.

Правдајући ту прибелешку поверилац С. К., из Београда, поднео је тужбу Београдском Трговачком Суду, пошто је на меници било означено — „плаћање код повериоца”.

Београдски Трговачки Суд је нашао, да је израз „плаћање код повериоца” без икакве правне вредности. Јер место плаћања треба да је означено у управно-политичком смислу, тако да не постоји никаква сумња Нарочито зато, што меница средством меничног преноса иде из руке у руку, из места у место, из државе у државу, тако да би се место плаћања, према домицилима разних повериоца, стално мењало. А смисао је закона да се место плаћања менице једном за увек тачно одреди. Стога се у овом случају као место плаћања има узети место, означено поред имена трасата, а то је Смедерево. Са тих разлога је својим решењем од 8. октобра 1930. год. Бр. 66.920 одбио тужиоца од тражења, као упућеног ненадлежном суду.

II. С. К. је на то решење изјавио жалбу и у истој навео:

да место плаћања не мора бити означено географским именом тога места, већ и речима, које неће никога довести у сумњу на које се место у конкретном случају мисли. Меница у питању издата је по наредби С. К. из Београда, који је на истој меници издавач и тужилац. Стога је трасат, акцептирајући меницу са ознаком „плаћање код повериоца” био свестан тога да је плаћање у Београду, пошто је и поверилац из Београда. Према томе и у овом случају као место плаћања одређено је место у управно-политичком смислу, само је изражено другим речима, али је ипак потпуно опредељено.

Резоновању суда да израз „плаћање код повериоца” може створити пометњу зато, што меница иде преносом лако из руке у руку, — било би места кад би у овом случају на меници, у току рока, било више поверилаца, што би вероватно могло изазвати пометњу код акцептанта. Али у овом случају тога нема, и Суд је требао да цени ствар према ономе што постоји, а не према ономе што би могло настати. Јер суд не

суди „ин абстрактно“, већ суди сваки случај конкретно, онако како постоји.

III. Касациони Суд није усвојио ове разлоге, већ је својим решењем од 18. новембра 1930. год. Бр. 14.524 оснажио решење Београдског Трговачког Суда.

Саопштио **Самуило Демајо**, адвокат

За одобрење екзекуције по пресудама страних судова изречених у споровима трговачке природе надлежан је редован Првостепени суд, а не Трговачки суд.

По тражењу екзекуције пресуде Окружног Суда у Хебу од 15. октобра 1929. г. избио је сукоб надлежности између Првостепеног Суда за град Београд и Београдског Првостепеног Трговачког Суда.

Првостепени Суд за град Београд у своме образложењу наводи : да он није надлежан за одобрење екзекуције горње пресуде Окружног Суда у Хебу, по томе, што се тражи екзекуција по чл. 38, 39, 40 и 41 зак. о уговору закљученом од стране наше Државе са Републиком Чехословачком, те све радње, које су тамо предвиђене имају се ценити по трговачким законима, а за то је надлежан Трговачки Суд, а не он. Трговачки Суд одбијајући надлежност навео је, да је он изузетан суд и да с обзиром на своје устројство није надлежан за спорове грађанске природе, већ само за спорове, које за предмет имају трговачке послове. У конкретном пак случају спорни правни однос није трговачке природе. Судском пресудом, чије се извршење тражи, спорни однос између парничара, који је произлазио из трговачког посла, пречишћен је и изгубио је карактер трговачког посла. Сем тога у питању није извиђање и пресуђење парнице, већ поступак око одобрења екзекуције пресуде страног суда, а он као специјални суд, није за то надлежан.

Касациони Суд је овај сукоб решио својом одлуком Бр. 2703 од 27. - II. - 1930. год. у којој наводи следеће : — извршном пресудом Окружног Суда у Хебу пречишћен је између парничара правни однос, који је био чисто трговачке природе и тим пречишћавањем тај однос изгубио је карактер трговачког посла, те сада међу парничарима постоји однос чисто грађанске природе и за расправу његову надлежан је редовни Првостепени Суд, а не Трговачки Суд.

Саопштио **Т. А.**

Потребно је претходно админист. путем утврдити да држав. чиновник има повратити држав. каси новац, узет аконто режиских радова па, тек потом, обратити се редовним грађанским судовима.

Ј. К. Н., инжењер из Београда, као шеф одсека Министарства и његов режисер, примио је на благајни Министарства, у

1919 год., суму од 14.000 дин. ради оправке канализације у једној од државних зграда у Београду. Све се то види из његове признанице од 1919 год.

Како Ј. К. Н. није ову суму оправдао ни после неколико година то је био тужен суду а суд је био умољен да га осуди да плати Краљевини Југославији 14.000 дин. глав. дуга са 6% год. интереса почев од 1919 год. па до наплате и 800 дин. трошкова.

У тужби је било назначено по § 94 г. с. п. да је основ тужби — дуг, вредност спора — 14.000 дин., докази — писмени.

Поменута признаница имала је овакву садржину :

МИНИНСТАРСТВО

Одсек . . .

К. бр. Службено

1919 год.

ПРИЗНАНИЦА

По којој је овај Одсек примио дин. (14.000) четрнаест хиљада на каси Министарства а на име исплате рачуна за оправку канализације у згради . . . . . и који посао Одсек врши у режији.

Ова признаница замениће се по извршеном послу.

Да се изда.

По наредби Министра
Начелник Рачун. одељења

А. Ш. О.

1919. год.

Примио
шеф одсека

Ј. К. Н.

Исплатио режисер

В. Т. К.

Тужени је на тужбу одговорио : . . . као шефу одсека а на основу надлежног решења из 1919. год. била ми је додељена, као режиски рад, оправка канализације у . . . . Ради извођења тога посла . . . . изузео сам по привременој признаници на благајни Министарства аконто, приближно довољну суму за извршење посла тј. дин. 14.000 — — — — — оправка је била извршена, званична, од Министарства одређена комисија, исти као исправан примила и оверила ми платежна документа за тај посао, у укупном износу од 20.000 дин. Сва пословна документа са комисиским извештајем, по установљеном реду предао сам са спроводним актом Министарству, молећи за одобрење ревидоване и утврђене укупне суме од 20.000 д. а за наређење исплате ми суме од само 6.000 дин. Разлика од 14.000 између ових двеју сума, имала је се исплатити благајни Министарства, за ликвидацију (откуп) моје привремене признанице, по којој сам, као што рекох, још пред почетак посла, био изузео аконто толику суму.

На одржаном рочишту обе су парничне стране остале при тужби и одговору. Тужени је, при том, поднео препис деловног протокола у коме стоји да одсек шаље рачун предузимача за оправку канализације у . . . . и комисиски извештај о извршеном прегледу. Рачун износи 20.000 дин. Стога моли да се исплати разлика у дин. 6.000.— Ништа није било разведено.

Пошто је било одложено рочиште и друго одржано Суд је донео пресуду у смислу тужбе.

По незадовољсаву тужене стране, Апелациони Суд поништио је предњу пресуду а са разлога : кад се из акта овог спора види да тужилачка страна не заснива петитум своје тужбе на накнади штете која би проистицала из поступка туженог према тужилачкој држави, већ је петитум тужбе само повраћај примљеног новца, који је тужени као државни чиновник примио из држав. касе, да ликвидира један посао као државни чиновник, то се овде према оваквом стању ствари појављује само питање односа између туженог и држав. касе, који однос има претходно да се расправи у административном поступку а према закону о држ. рачуноводству, па тек евентуално ако би се у том поступку показало, да је однос оптуженог такав, да би он имао штету, накнадити, могло би бити речи о расправи ове ствари код редовног Суда.

Међутим како ових услова у овом случају нема, то Суд није ни био надлежан за расправу ове ствари, нашта је био надлежан да пази по . . . .

Са ових разлога Суд се је огласио ненадлежним за расправу овога спора и Касациони Суд је оснажио ово решење.

Душан П. Мишић, адвокат

Приметбе Касационог Суда о месној надлежности Суда

У спору К. С. противу Осигурав. Друштва „Х. Б.“ тужена страна оспорила је месну надлежност суда, наводећи да је између парничара постигнута сагласност да им спор пресуди стварно надлежан суд у Сарајеву.

Упуштајући се у оцену овога питања, Трговачки суд у Београду решењем својим Бр. 10185/29 год. нашао је да је месно ненадлежан за извиђање и пресуђење овога спора.

На ово решење изјавио је жалбу заступник тужиоца Касационом суду, који је приметбама својим Бр. 201/30 год. поништио ожалбено решење наводећи следеће:

„Погрешно је Трговачки суд што се ожалбеним решењем огласио за ненадлежног за извиђање и пресуђење овога спора по томе, што је поднетом полисом осигурања предвиђено, да се све тужбе које би се односиле на испуњење уговора имају подићи код надлежног суда у Сарајеву. И ако је овако у полиси предвиђено, ипак је у овом случају погрешна одлука

Суда зато што се из акта овога предмета види да је тужено осигуравајуће друштво своје седиште из Сарајева пренело у Београд и протоколисало фирму код тога суда 15 јуна 1927 год. под Бр. 40170 после закљученог уговора о осигурању, а пре покретања овога спора, те се сагласност уговорача да им евентуалне спорове расправи надлежни суд у Сарајеву има сматрати да је потекла једино с обзиром на тадашње седиште туженог друштва, иначе с погледом на данашњи домицил друштва, Београд, таква клаузула у уговору била би нелогична и противила би се самој природи посла, те се не може претпоставити да би се и под садашњим измењеним приликама сагласили у томе погледу, што се најбоље види да је тужено друштво позивајући се на домицил одбијало надлежност суда у Сарајеву”.

Ово гледиште Касац. Суда не изгледа нам тачно. На излагања и разлоге Касац. Суда има се приметити следеће:

У области приватног права редовно је да се правни односи заснивају, мењају и гасе изјављеном вољом појединаца, у колико је она саобразна објективном праву. Појединцима се за регулисање њихових односа оставља широко поље. Правна правила примењују се за случај да појединци своје односе нису друкчије регулисали, но што их закон регулише. Ако су пак то учинили онда њихова воља ступа на место закона: „Воља а наредба човечија заступа закон, а закон заступа и наклањује вољу човечију”. — § 13. грђ. зак.

У конкретном случају из поднетог уговора види се да су се парничари у својству уговарајућих страна сагласили да им спор пресуди надлежни суд са седиштем у Сарајеву. У питању је месна надлежност а у погледу ове постоји сагласност парничара да им спор пресуди Сарајевски суд.

По § 49. г. с. поступка пристајање парничара на стварну надлежност суда не вреди а пристајање на месну надлежност допуштено је. Забрану у погледу уговарања стварне надлежности законодавац чини због тога, што је ова надлежност одређена у интересу јавног поретка. Месна пак надлежност одређује се у приватном интересу и појединцима закон допушта да могу исту уговарати.

Према томе изјава воље парничара у погледу надлежности суда у Сарајеву, садржана у уговору о осигурању, саобразна је закону и за парничаре претставља закон.

Разлагања Касац. Суда, да је овај уговор престао да важи, услед тога, што је тужени променио домицил после закључења овог уговора — нису тачна.

Касациони Суд полази од становишта да су странке приликом закључења уговора прећутно пристале на клаузулу — *res sic stantibus* и изводи даље, да је уговор престао важити, јер су измењене фактичке околности под којима је уговор за-

закључен. Пре свега нетачан је навод да су странке уговарајући надлежност Сарајевског суда имале у виду једино домицил туженика. Уговарајуће стране закључиле су уговор о осигурању на правном подручју Босне и Херцеговине и у овом уговору предвидели надлежност суда, чије је седиште на овом правном подручју за све спорове, који би из овог уговора настали.

Према овоме логично је и природно претпоставити да су странке приликом закључења уговора имале у виду и посебне законске одредбе материјалног и формалног права, које на овом подручју важе и то како у погледу правног дејства уговора тако и у погледу заштите права, која би овим уговором била заснована. Противно овоме узети значило би негирати у опште намеру уговарајућих страна да закључе правни посао у питању, јер изјава воље појединца може произвести намеравано правно дејство само онда, ако је саобразна објективном праву. У овом пак случају уговарајуће стране имале су у виду објективно право на правном подручју Босне и Херцеговине, где је уговор закључен и где је предвиђено његово извршење. Противно овоме тумачити њихову намеру могло би се десити да њихова изјава воље остане без икаквог правног дејства, јер објективно право друге територије за ту изјаву не везује никакво правно дејство.

Сем тога странке су уговарајући надлежност сарајевског суда морале имати у виду и прописе формалног права, који на гоме подручју важе. Противно узети, могло би се десити да једна страна, услед пропуштања какве процесне радње, у роковима предвиђеним законима друге територије, изгуби права из овог уговора и ако није крива јер је оправдано, рокове рачунала по закону оне територије, где је предвиђена надлежност за расправу спора.

С тога је јасно да су уговарачи поред домицила имали у виду приликом закључења уговора и посебно законодавство, које важи на подручју, где је надлежност суда уговорена.

Сем тога у конкретном случају примени ове клаузуле нема места.

Примени ове клаузуле *rebus sic stantibus* има места, ако су уговарајуће стране закључиле правни посао саобразно материјалном праву и под извесним фактичким околностима, које истина немају правно релевантна својства, али које су уговарачи имали у виду и за њихово постојање везивали постојање правног посла, односно заснивање правног односа, па се ове фактичке околности промене на штету једног уговарача, тако да он не добија еквивалент за оно што је по уговору дао. У том случају страна на чију се штету изменило фактичко стање може тражити поништај уговора. На пример, неко узме под закуп гостионицу поред друма и плати зато високу закупнину, с обзиром на то што поред ње пролази пут. Међутим доцније, сао-

браћај на томе путу прекинут је и пут упућен другом правцу. У овом случају закупац може тражити поништај уговора о закупу, јер се фактичко стање пременило на његову штету, пошто у његову гостионицу не свраћају више путници — пролазници.

У нашем пак случају нису у питању околности од чијег постојања зависи какво субјективно право уговорача, које извире саобразно објективном праву, већ је у питању сагласност уговорача пред којим ће форумом остваривати права. Према томе у овом случају нема места примени клаузуле *rebus sic stantibus*, јер промена домицила туженика на правно дејство уговора је без утицаја, пошто и поред ове промене правни односи из уговора остају исти. Поред тога, и кад би се узело да је промена домицила од утицаја на правни однос уговорача, ипак примени клаузуле *rebus sic stantibus* нема места, јер ове промене у погледу тужилачке стране нема. Фактичке прилике тужиоца остале су исте. Уговорачи су при склапању уговора, логично, имали у виду како домицил једне тако и домицил друге стране, јер се у напред није знало ко ће бити тужилац, а ко тужени. Како је пак домицил тужиоца — корисника из уговора о осигурању, остао исти, то се у погледу тужиоца није ништа изменило, и зато се тужилац не може позивати на неко промењено фактичко стање.

Стоји факат да је тужено друштво променило свој домицил, али оно ипак услед тога не тражи поништај уговора. Напротив, тужено друштво тражи да се ова одредба из уговора испуни и да спор извиђа и суди надлежни суд у Сарајеву.

Из свега изложеног, следи закључак, да се за извиђање и пресуђење парнице месна надлежност може уговорити и у том случају надлежан је уговорени суд, без обзира на промењени домицил странака, поготову, ако је домицил промењен с једног правног подручја на друго, где важе сасвим други закони и формални и материјални.

Трајко Антонијевић, суд. приправн. трг. суда.

Овера рукознака у смислу § 98. меничног закона.

У судској пракси ту скоро, поставило се питање: ко је надлежан да оверава меничне изјаве неписмених меничних обвезника, које они дају рукознаком, и то нарочито у случају обвезивања по интабулисаној меници.

Наше је мишљење било да по §. 98. менич. зак. неписмени менични обвезник свој рукознак може дати непосредно пред чиновником који прима интабулације (интабулац. протоколиста) када је у питању обвезивање по интабулисаној меници. Аналогно томе, сваки судски чиновник, пред којим би се ма по каквом правном послу појавило питање меничног обвезивања неписменог дужника, имао би дужност да оверава руко-

WWW.UNILIB.NS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

www.unz.org
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

зник тога неписменог дужника. Такво тумачење §. 98. меничног закона лежи пре свега у самој природи меничне установе, пошто је познато да је меница у ствари сурогат новца. Следствено томе издавање менице без обзира да ли су дужници писмени или не, требало би што више олакшати, да би меница могла као новац што брже циркулисати.

Међутим ево на какво се становиште поставио Прв. С. О. Б. када је имао конкретан случај оверавања рукознака неписменог меничног обвезника.

Лице Н. Н. продало је своје непокретно имање лицу П. П. с тим, да се за рест неисплаћене цене интабулише на истом имању а на првом месту и то по интабулисаној меници, на којој би купац био акцептант. Код издавања менице међутим установило се да је купац П. П. неписмен. Интабулац. протоколиста тада странке упути судији који тврди интабулације, рекавши, да се он не осећа позван да у см. §. 98. меничног закона оверава рукознак овог неписменог меничног дужника. Судија пак вели, да и он није надлежан за тај посао, те упути странке судији за неспорна дела. Судија за неспорна дела опет затражио је прописну таксирану молбу и препис оригиналне менице која се жели издати као и два сведока који лично познају меничног дужника. (Ово последње закон изрично тражи), па тек онда да приступи овери рукознака. За овај посао наплаћена је такса по Т. Бр. 16. и 43. зак. о таксама. Када је на меници најзад оверен рукознак уз писање оверовног текста који је испунио цео формат менице, странке су се вратиле понова судији који прима интабулације и она је тек тада после толиког мучног лутања била удејствована.

Код овако разгранатог поступка ево у чему је поверилац-продавац могао бити оштећен у својим интересима у овом конкретном случају. Наиме чиновници интабул. одељења (судије, интаб. протокол. и др.) одбили су да овере рукознак неписменог меничног дужника и упутили су странке пред једну сасвим другу установу, судију неспорних дела. Тиме су странке потпуно удаљене од правног посла који су имале да обаве и то удаљене за извесно време које може да буде фатално за повериоца-продавца у овом случају. Јер, купац користећи се овако опширним и приметним посупком могао је да допусти неком свом другом повериоцу да се интабулише на продагом имању пре продавца који у цени није потпуно измирен. Од каквог је значаја у томе случају ранг интабулације то је познато сваком правнику.

У начелу пак говорећи, ми би били противу §. 98. мен. зак. и ако би се он правилно примењивао, само с тога, што он предвиђа врло опширан поступак а уз то још и доста скуп.

Када се узме у обзир, да према једној статистици код нас неписменост варира између 70 и 80 од сто, онда је јасно, да

ће за тај махом сиромашни и неписмени свет менично обвезивање скупо коштати. Ово нарочито с тога што овај компликовани посао неће моћи сами обављати, већ ће морати ангажовати стручно лице коме се такође мора платити.

Но, не треба криво разумети, да смо ми за ранију установу меничног обвезивања неписменог дужника пред два сведока. Не, ми смо само за то, да се као што смо већ и напред поменули, менично обвезивање неписмених врши непосредно пред судским чиновником пред којим се правни посао коме за подлогу служи меница обавља. До душе законодавац у §. 98. мен. зак. није поставио никакво ограничење, већ је изрично навео да суд има да оверава рукознаке. Али суд тумачећи тај пропис пребацује ту надлежност на Неспорног дела судију, сматрајући да је у питању обичан неспоран предмет, а не једна важна установа меничног обвезивања неписмених лица.

Поред тога ми смо и за то, да се овера рукознака врши бесплатно или са једном минималном и сиромашном свету досупном таксом.

Ненад Поповић, адвокат.

На основу којег закона ?

Закон о државним празницима одређује кад суд не ради. Бадњи дан и прва два дана Божића закон је увео у празнике. Трећег дана Божића суд ради. Тог дана сви судије и писари били су заиста на послу. Али адвокатима, који су такође дошли у суд ради рада речено је: „Суд данас не ради с публиком.“ Адвокати пре свега нису публика, већ носиоци једне функције јавног поретка скопчане за рад судова. Овај законски постулат требало би једаред за увек објаснити судском особљу, а то објашњење боље је да дају претседници судова него сами адвокати.

Погрешно је гледиште да суд адвокатима не мора бити отворен онда кад нема рочишта, претреса, забрана, интабулација и преноса имања. Напротив, увек кад је суд отворен за рад судија и кад тај по закону није празник, адвокатима суд мора бити отворен, као и судијама. Узмимо случај који се ове године многима и десио да један адвокат у очи Бадњег дана прими саопштење једне пресуде по неком злочину, или да на сам Бадњи дан прими на рецепис једно осудно решење. Рок за незадовољство, жалбу или задржање од извршења је 3 дана. У оба случаја правно средство се мора предати суду следећег радног дана, а то је било 9 јануара, на трећи дан Божића.

Кад суд адвокате узме за публику, шта њима онда остаје? Акте ни по једном ни по другом предмету не могу да виде, јер за њих суд не ради. Ипак правно средство мора бити тог дана предато, јер у противном адвокат је повредио закон. Остаје онда да се то чини напамет и у делу злочина, које за-

хтева поновно читање свих аката и нотирање сутских разлога, и у делу задржања осудног решења по једној меници од можда 1,000.000 динара.

Закон каже: „Адвокат је дужан заступање, кога се примио, вршити по закону, и права своје странке бранити противу свакога ревнсно, верно и савесно.“ Оваква пракса адвокату онемогућава да ради по закону и излаже га не само одговорности пред својим властодавцем, већ и пред својом адвокатском комором. Јер без прегледа аката изјавити правно сретство противу једне пресуде, која осуђује — на смрт, или једног осудног решења донетог на основу сумњивих исправа — значи генијалност, која се код смртних људи не сме претпоставити.

Ми се надамо да је ово последња година овакве праксе, а будемо ли се у нади преварили, адвокати ће бити принуђени да се преко Адвокатских комора за сваки овакав случај, који заиста свог ослонца нема у ниједном закону, жале Господину Министру правде.

СТРАНО ПРАВОСУЂЕ

НЕ ПЛАЋА СЕ АДВОКАТ.

— Интересантни разлози једне пресуде Париске Апелације —

Француски адвокати, а специјално Париски баро, што више живот данашњи деморалише људе и професије, сви се више труде да своју професију и свој позив одрже на достојној висини. И док са једне стране видимо како париски прв. суд — кривични, осуђује једног адвокатског приправника на две године затвора због једне крађе аутомобила, дотле с друге стране један млад адвокат пуца на себе, да би избегао казну због оглашавања своје адвокатске канцеларије у новинама, што је француским адвокатима забрањено.

У овоме подизању чистоте и угледа професионалног француски адвокат није усамљен, њега помажу судови. Тако је Апелациони Суд у Паризу преиначио једну првостепену пресуду по кривици једне варалице који је осуђен био на шест месеци затвора за то што је од једног свог познаника, који је исто тако био у завади са законом казним, извукао 1200 динара, под изговором да их преда адвокату који ће га бранити.

Приликом суђења у Апелацији председник Г. Кутан поред констатације, да је казна с обзиром на суштину дела мала, саопштио је својим колегама да он сматра да првостепена пресуда садржи и један разлог који је недопуштен и чак за жаљење. На име, првостепени се суд на једном месту у разлозима своје пресуде изразио овако: „Са разлога што је оптужени представио да је ових 1200 динара употребио да плати адвоката и т. д.”

Претседник је стао на гледишти да се адвокат не може платити. Један од судија сугерирао је да се израз платити замени са хонорисати, али је суд нашао да ни под том формом углед адвоката није довољно поштован. И Апелациони суд усвоји следећи текст: *са разлога што је оптужени представио да је тих 1200 динара употребио да плати трошак правосуђа и т. д.* и попне казну од шест месеци на једну годину дана затвора.

Д-р Д. Ј.

1) Док траје поступак по захтеву одузимања старатељства суд по званичној дужности мора малолетницима одредити другог стараоца. Мајка, чији живот није беспрекоран, не може бити старалац својој малолетној деци.

А је тражио да мајци своје малолетне деце В суд одузме старатељство. Првостепени суд је по захтеву поступио, али другостепени суд је одлуку поништио. А се жалио и највећи суд по овом питању дао му је право, са разлога:

1) Мајци, која не чува довољно своје властите интересе не смеју бити поверени интереси њене деце;

2) Мајци, за коју је сведоцима доказано да је ван брака имала интимне односе с другим личностима, не сме бити поверено васпитање њене малолетне деце.

Према овоме суд је имао малолетној деци одредити другог стараоца, чим је поступак по поднетој тужби противу мајке отпочео.

Zentralblatt für die Juristische Praxis — Wien, 7. Jan. 1931.

Д-р Р. Вук

2) У Југославији немачки држављани не полажу никакву кауцију за обезбеђење трошкова по поведеном спору, а наши држављани у Немачкој такву кауцију морају да полажу, иако је то противно једном међународном уговору.

Југословенски држављан А тужио је немачком суду једну баденску фирму за дуг. Првостепени суд је тражио да он као страни поданик положи извесну кауцију као обезбеђење парничких трошкова. Он је тражену кауцију у 10% тужбеног тражења положио, не знајући да између наше државе и немачке републике постоји специјалан уговор, по којему он на полагање кауције не би био обвезан.

Пошто се ова кауција односила на трошкове код првостепеног суда, то је тужена фирма тражила да А код Апелационог суда положи даљу гаранцију за трошкове пред тим судом и пред највећим судом и то у износу од даљих 20% т. ј. по 10% за сваки суд. А је навео да је он од такве обвезе ослобођен уговором о трговини и пловидби између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Немачке Републике од 6 окт. 1927, који је у обема државама као закон ратификован.

Чл. 1. овог уговора прописује да „држављани сваке од уговорних странака имају у погледу судске заштите исти поступак као и сопствени држављани, и у том поступку уживају иста права, која имају и властити држављани.“ Чл. 3. истог уговора наставља: „држављани једне од уговарајућих странака уживају у подручју друге како за своју личност, тако и за своја добра, права и интересе, у погледу на дажбине, таксе и друге сличне намете — исти поступак и исту заштиту, као и сопствени држављани.“

Овакав законски текст је јасан, а пошто уговор у форми закона још увек веже обе државе, то се он има поштовати. Противник је навео по празним претпоставкама без икаквог доказа, да југословенски судови не поштују овај уговор, а пуномоћник тужиоца А је као одговор предао суду три решења из своје властите праксе. Из њих се види да су југословенски судови овај уговор поштовали и поштују и да су њихове одлуке у складу уговора: Поданик немачке републике, која је с нашом државом закључила уговор, ратификован 6. I. 1928, а који уговор има снагу закона — није обвезан да на име обезбеђења парничких трошкова и осталог полаже код наших судова било какву гаранцију, коју закони не траже за наше држављане.” Оверен препис таквих решења предао је суду.

Поред свега овога апелациони суд у Карлсруе — (Oberlandgericht für Baden) донео је своју одлуку по којој југословенски држављани у спору пред немачким судовима морају полагати гаранције за све трошкове, које кад се узму у обзир најмање три судске инстанце износе до 30% од тражбине. Суд је своје гледиште на томе основао, што ослобођење од парничке кауције није нарочито у уговору поменуто, и што се изједначењем поданика обе уговорне стране мисли на једнакост у поступку, а не и на ослобађање од специјалних обвеза. Овај је суд и то навео да и Версајски уговор садржи једну норму, по којој сви поданици држава Антанте имају слободан приступ пред немачке судове, али да то ипак не значи ослобођење од гаранција за парничке трошкове.

Пуномоћник тужиоца А је реагирао да је Версајски уговор и наша држава потписала, те баш за то што се њим наши поданици као ни други странци од обвезе полагања гаранције не ослобађају — наша је држава ову норму о изједначењу држављана обе странке у специјалан уговор унела. Да није тако, онда Југославија не би ни имала потребе да у уговор ову норму уноси, већ би се само позвала на Версајски уговор, који се у овом случају уопште не призива у помоћ. Навео је даље да је законски текст сувише јасан и да њега наша судска пракса дословно примењује. Противан поступак значајно био повреду међународног уговора из 1927 године, који наши судови поштују.

Немачки апелациони суд је остао при свом гледишту. Југословенски држављанин А је положио тражену кауцију, за коју му је остављен рок само од 15 дана. Уговор између Југославије и Немачке од 6 окт. 1927 немачки суд је повредио, и та повреда неће бити од користи немачким привредницима, који услед своје економске експанзије имају у Југославији више спорова, него Југословени у Немачкој.

Д-р Радоје Вукчевић

3) Државе, ван склопа Немачке Републике не подлеже по међународном праву надлежности немачких судова.

Румунија као власник једног трговачког пароброда на Дунаву закључила је уговор с једном немачком фирмом да јој ова стави на расположење неколико шлепова ради превоза товара. Једног дана румунски пароброд, који је шлепове вукао приликом једног маневра налети на немачки шлеп и пречини му штету. Кривица за судар била је до румунског особља, те је немачка фирма код суда места где се судар десио тужила Румунију за накнаду штете. Тражење је засновала не само на овој кривици особља, већ и на закљученом уговору о најму шлепова.

Румунска држава је приговорила да за њу по међународном праву не могу бити надлежни немачки судови, те она њихову компетенцију за суђење и не признаје. Спор је дошао и пред највећи немачки суд — Reichsgericht, који је утврдио:

1) По природи спора и по месној надлежности спор би имао расправити суд, у чијем је подручју штета настала.

2) Али пошто је у питању једна страна држава, то према међународном праву спор противу ње не може судити домаћи, немачки суд, већ искључиво надлежни суд те државе, која је тужена.

Оваква питања у многим државама још нису расправљена, а гледиште највећег немачког суда по овом спору је у складу с међународним правом. Предвиђено је које спорове с државама суди специјални међународни суд у Хагу, а спорове овакве природе могу судити само надлежни судови тужене државе. Изузима се случај, кад је питање надлежности уговором регулисано, у којем случају се уговор има и поштовати. Али ако уговор не предвиђа ко је надлежан за спорове са страном државом, онда то могу бити само судови те државе, која се тужи.

Код нас је један трговац у Новом Саду тужио Чехословачку Републику за неколико милиона динара, али суд се огласио да није надлежан. И у Немачкој је једна велика бродарска фирма тужила Североамеричку Унију. Унија од свог међународног права није хтела правити употребу, већ је изјавила да пристаје да спор пресуди немачки суд. Овакав пристанак је раван претходном уговору о надлежности суда, те кад се странке слажу који ће суд да спор суди, онда ту међународно право нема примене.

Овај последњи случај је једини до сада познати изузетак ове врсте. Кад би судови једне државе могли судити спор противу друге, десило би се да на пример у Пешти буде осуђена Француска на плаћање 500,000.000 златних франака.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Последица би била да је пресуду у Француској немогуће извршити, а ако би је мађарске власти у својој држави извршиле над имовином француске државе, онда би то значило прекид свих односа.

Д-р Радоје Вукчевић

WWW.UNIBL

УНИВЕРЗИТЕТСКА

ВИБЛИОТЕКА

ИЗ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ

Уписани у именик адвоката :

1. Ђурић М Миодраг, са седиштем канцеларије у Петровцу	
2. Лукић Н. Предраг, „ „ „ „ Београду	
3. Симоновић Милан, „ „ „ „ „	
4. Алкалај Д. Јосиф, „ „ „ „ „	
5. Гавровић С. Војин, „ „ „ „ „	

Избрисани из именика адвоката :

1. Аранђеловић Сотир, услед смрти
2. Ђерасимовић Љубомир, због ступања у државну службу
3. Крунић Љубомир, „ „ „ „ „
4. Стефановић Бранислав „ „ „ „ „
5. Кисовец Векослав Д-р, услед одрицања
6. Андрејевић Светислав, пошто је погрешно уведен на основу нетачних спискова адвоката Министарства Правде.
7. Васић Алекса, пошто је погрешно уведен на основу нетачних спискова адвоката Министарства Правде.
8. Радовановић Танасије, пошто је погрешно уведен на основу нетачних спискова адвоката Министарства Правде.
9. Костић Станиша, пошто је погрешно уведен на основу нетачних спискова адвоката Министарства Правде.
10. Протић Исидор, пошто је погрешно уведен на основу нетачних спискова адвоката Министарства Правде.
11. Радовић Алекса Д-р, пошто је погрешно уведен на основу нетачних спискова адвоката Министарства Правде.
12. Петровић Боривоје, због ступања у држав. службу.

Уписани у именик адв. приправника :

1. Ђоновић Никола, на вежби код Здравковића Ђ. Драгише у Београду.
2. Смиљанић Михаило, на вежби код Петровића Д-р Христифора у Београду.
3. Савајски Ј. Нићифор, на вежби код Кастела Д-р Душана у Београду.
4. Миленковић Т. Милорад, на вежби код Протића К. Милутина у Београду.

Избрисани из именика адв. приправника :

1. Баџић Бранислав, због ступања у државну службу
2. Здравковић Славимир, „ „ „ „ „
3. Мелентијевић Раденко „ „ „ „ „
4. Андрић Н. Радивоје, по свом тражењу.
5. Петровић Н. Драгољуб, због ступања у суд на вежбу.

Пописна такса. — ТБр. 376 а Зак. о таксама

Комори је скренута пажња на неправилан начин наплаћивања пописне таксе од стране општине града Београда приликом образовања пупилних маса.

Београдска општина наплаћује ову таксу из ТБр. 376а Зак. о таксама у висини 1% од пописане и процењене вредности. Закон о таксама није ближе одредио основицу за наплату ове таксе, те се услед тога у тумачењу овог законског прописа појавила два потпуна супротна гледишта. На једном гледишту стоји пракса Београдске општине, која је одобрена од стране Господина Министра Финансија и одељења Државног Савета, по којој се ова такса прорачунава и наплаћује према укупној имовини покојника, узевши и дугове. По другом гледишту, гледишту наследника пупилних маса и њихових пуномоћника-адвоката, ова се такса има наплаћивати само од чисте имовине покојникове, дакле, по одбитку дугова.

Одбор Коморе претресао је ово питање на једној од својих седница и стао на гледиште, да је законодавац као основицу за наплату ове таксе имао у виду чисту имовину покојникову. За овакво своје гледиште Одбор је нашао разлоге у следећем:

1. што се могу десити, а вероватно да се у пракси и дешавају случајеви, да се код више дужних пупилних маса оваквим начином наплате пописне таксе наследницима одузима и оно мало чисте имовине, а држава доводи у положај да не може реализати наплату своје-наследне таксе;

2. што држава приликом наплате наследне таксе, овом таксом терети само чисту имовину тастатора односно покојника у жељи да и наследницима остави један део наслеђене имовине; и нарочито

3. што се услед оваквог начина наплате пописне таксе код многих случајева општини даје много више на име таксе него држави, ма да она има мањи обим и потреба и задатака.

У овом смислу Одбор Коморе упутио је претставку Господину Министру Правде молећи га, да преко Господина Министра Финансија по овом питању изиште начелну одлуку опште седнице Државног Савета.

Осуђени пискарачи :

Првостепени Суд за град Београд пресудама својим казнио је за дело пискарања из § 120. Зак. о адвокатима Спасу Јанковића са 8 дана затвора и 200.— дин. парничних трошкова у корист ове Адв. Коморе и Душана Костића са 7 дана затвора и 100.— дин. парничних трошкова у корист Коморе.

Код разних судова налази се велики број тужби против пискарача. Из досадашње праксе увидело се, да се пискарачи врло често извлаче испод кривичне одговорности, јер лица која их пријављују не наводе често довољне доказе против истих.

Адвокати имају интерес, чак и дужност, да штетан рад пискарача онемогућавају достављањем сваког случаја Комери, која ће их одмах оптуживати надлежним судовима. Ако Комора у борби против пискарача остане без неопходне сарадње својих чланова, онда њена борба неће бити довољно ефикасна, а пискарачи ће и даље несметано радећи штетити интересе странака и адвокатског staleжа.

ПАЖЊА ЧЛАНОВИМА

Комори су се жалили неки судови, да се велики број адвоката — чланова ове Коморе не одазива уредно позивима судским, због чега су поједини судови били принуђени, да адвокате приводе помоћу полицијске власти.

Како је ово појава, која штети самом адвокатском реду, Комора ПОЗИВА све своје чланове, да се позивима судским увек тачно и на време одазивају и не дозволе, да их суд преко полицијске власти добавља. Адвокати су по свом позиву помоћници судова и ако они коче рад судски, греше се о дужност свога звања, што је по Зак. о адвокатима чак и кажњив § 20. Зак. о адвокатима).

Комора има и један други разлог, да не дозволи својим члановим овакав поступак у питању одазивања позивима и претстајања судовима. Многи чланови указивали су Комори на случајеве застоја у раду појединих судова и тражили од ње, да на надлежном месту предузме кораке да се узроци неекспедитивности судске отклоне, што је Комора у више махова и чинила, те кад је један од разлога те судске неекспедитивности и овакав рад појединих чланова ове Коморе, онда она не може са потребним ауторитетом да чини кораке за отклањање узрока спорог рада у судовима, кад није у стању да отклони узроке, које стварају сами њени чланови.

С тога ће Комора на сваку доставу суда да адвокат неправдано неодазивањем на позив судски ствара сметње за брз и експедитиван рад, дотичног адвоката узимати на одговорност и казнити за повреду дужности свога звања.

Одбор Адвокатске Коморе у Београду.

СВИМА АДВОКАТИМА ЧЛАНОВИМА АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У БЕОГРАДУ

По §-у 9. Зак. о адвокатима, адвокат је дужан да без одлагања пријави Одбору Коморе дан почетка вежбе као и свако иступање приправника и свако прекидање вежбе, које прелази један месец. Али и ако је овај законски пропис јасан, ипак има адвоката који пренебрегавају своју дужност и често или у опште не пријављују иступање, односно прекид вежбе својих приправника или то пак, чине доцкан. Комори је услед овакве праксе немогуће да води тачну евиденцију адвокатских приправника.

Због горе наведеног скреће се пажња свима адвокатима — члановима Коморе, да се у будуће стриктно придржавају прописа §-а 9. Зак. о адвокатима и да свако иступање, односно дужи прекид својих приправника од једног месеца без одлагања пријављују Одбору Коморе.

Одбор Адвокатске Коморе у Београду.

Избор претседника и чланова адвокатског Дисциплинског већа код Касациног суда у Београду.

Касациони суд у Београду актом Бр. 82. од 1. јануара 1931. год. известио је Комору, да је на својој општој седници изабрао за претседника Адвокатског Дисциплинског Већа код Касациног Суда у Београду г. Богдановића Димитрија, судију истог суда и овоме као заменика г. Урошевића Лазара, судију истог суда, а за чланове г. г. Солдатовића Н. Драгића, Шапчанина Саву, Струнцилића Милана и Катанића Божицара, судије истог суда, и овима као заменике г. г. Радовића Светозара, Лазића Стојана, Прокића Божицара и Динића Андрију Дим., судије истог суда.

Врховни државни тужилац при овом већу је г. Радовановић Крста, судија истог суда.

Састав одељења и распоред рада у Првостепеном Суду за Град Београд за 1931. годину

І. Састав одељења

а) І. Одељење: потписати и Судије: г. г. Александар Маринковић и Војислав Суботић као и г. Љубомир И. Петровић, и кад је који од напред поменутих спречен или заузет другим пословима. У случају спречености потписатога, који је и члан суда за Заштиту Државе, председаваће г. Маринковић.

Деловође - приправници: г. г. Тихомир Васиљевић, Страхинија Којић и Љубомир Савић.

б) II. Одељење: г. г. Судије: Павић Обреновић, Михајло Златановић и Дамњан Трифуновић.

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Деловође - приправници: г. г. Градимир Ристић, Босилка Поповић, Оливера Пачић и Драгољуб Петровић.

в) III. Одељење: г. г. Судије: Душан Банић, Миливоје Вељовић и Никола Ракић.

Деловође-приправници: г. г. Светозар Јањушевић, Драгољуб Дукић и Михајло Стевановић.

г) IV. Одељење: Судије: Душан К. Јовановић, Миодраг Филиповић и Душан Мишић.

Деловође-приправници: г. г. Славољуб Лазаревић, Душан Аврамовић и Павле Сарић.

д) V. Одељење: Судије: Љубомир Г. Петровић, Владимир Александровић и Милорад Стојимировић.

Делавађе-приправници: г. г. Радомир Станковић, Момчило Стевановић, Светислав Николић и Велибор Јовановић.

ђ) У кривичном одбору: биће иследни судија, који ће у исто време вршити и дужност државног тужиоца, судија г. Миодраг Чолаковић. Он ће у исто време бити и иследни судија за вођење извиђаја по делима из чл. 1. и 2. зак. о сузбијању злоупотребе у службеној дужности, а према одобрењу г. Претседника Београдског Апелационог Суда у акту Бр. 75172.

Деловође овога одбора биће и то: за притвор и чиновничке кривичке приправници г. г. Трифун Туцаковић и Зорка Туцаковић, а за штампарске кривичке и слободарке приправници: г. г. Љубомир Јанковић и Војин Томић, и званичник дневничар, г-ђица Анета Манделбаум.

е) На основу §. 16 зак. о установљењу средњих и окружних судова и акта Господина Министра Правде Бр. 119781, судије г. г. Павића Обреновића и Дамњана Трифуновића разрешавам од дужности старатељског судије и судије за неспорна дела, а на њихово место одређујем судије: г. г. Славољуба Дрндаревића и Угљешу Марјановића. Досадањи судија за старатељске ствари и неспорних дела г. Милисав Смиљанић остаће и даље старатељски судија и судија неспорних дела. Они ће радити све старатељске и неспорне ствари и то: судија г. Славољуб Дрндаревић све масе и неспорне предмете, чија имена почињу писменима од А. до Ж. закључно, судија г. Угљеша Марјановић од З. до М. закључно, а судија г. Милосав Смиљанић од Н. до Ш. закључно.

Деловође-приправници: биће: у одељењу г. Славољуба Дрндаревића приправници г. г. Недељко Недељковић и Видосава Петровић, у одељењу г. Угљеше Марјановића приправници: г. Димитрије Христић и Љубица Атанацковић, и у одељењу г. Милосава Смиљанића приправници г. г. Радмило Урошевић и Боривоје Павловић.

Остали приправници и пристави који су на осуству и на раду код Државног Суда добиће распоред кад се јаве на дужност и то: г. Боривоје Петровић кад се врати са осуства а г.

WWW.UNILIB.

Анђелковић Никола кад буде разрешен од стране Државног Суда.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

II. Надлежност посла.

Кривице које долазе у надлежност поротног суда, поред потписатог судије и судије које буду кошком одређене, а на месту тих судија у њиховим одељењима судије судије I. одељења, које не буду извукле кошку а по усменом распореду потписаног.

Сва пет напред поменуто одељења судије по кривичним и грађанским предметима, који им се доделе дневним распоредом и отправљаће администрацију по свима предметима, по којима је радило њихово одељење.

Поред тога у делокруг рада појединих одељења долазе следећи послови.

а) I Одељење

Доношење одлука о притворима, јемству, прекиду истрага и стављања под суд. Доношење осталих одлука по кривичним предметима пре првог претреса и постављање председника при комисијама по чл. 9 зак. о атару Оштине Града Београда

б) II. Одељење:

Стављање и скидање средстава обезбеђења — забрана; суђење по кратком поступку у колико се односи само на правдање забране; доношење одлука по тражењу задржања осудних решења од извршења; доношење решења по кратком поступку без правдања било прибелешке или забрана; и решавању по жалби на решења извршних власти донетих о изванредним случајевима појављеним при извршењу судских решења и пресуда.

в) III. Одељење:

Доношење одлука о стављању под суд по штампарским кривицама; доношење одлука по жалбама изјављеним на јавне продаје; доношење одлука по против разлозима Општинскога Суда; разматрање одлука појединачног судије по закону о сузбијању скупоће; доношење одлука о поништају исправа и отказу пуномоћија; доношење одлука по закону и Земљорадничким и Занатлијским Задругама; доношење одлука о пуштању пресуде страних судова у извршење; отправљање администрације по свима грађанским споровима пре првог рочишта, и доношење решења о сиромашном праву.

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

г) IV Одељење:

Примање и доношење одлука по тапијама, условним убаштињењима, интабулацијама — стављање скидање и пропуштање средстава обезбеђења и прибелешака; доношење осудних решења и задржање истих у колико се односе на предање прибелешке; доношење одлука по предметима изабраних судова, и разматрање одлука изабраних судова о атару Општине Града Београда.

г) V. Одељење:

Примање поравнања и доношење одлука по стецитима и депозитима.

ђ) Сталне појединачне судије, поред дужности у одељењу, биће судије: г. г. Дамњан Трифуновић и Владимир Александровић, први за кривичне предмете из надлежности појединачне судије а други за грађанске.

Појединачни претреси и рочишта одређивати само после подне и то једанпут недељно, да би те предмете судиле само појединачне судије г. г. Трифуновић и Александровић, а само за случај ако би, бројно стање тих предмета то захтевало, исте предмете судиће и остале судије из одељења и то: г. г. Миливоје Вељовић, Никола Ракић, Војислав Суботић, Љубомир И. Петровић, Душан Мишић и Милорад Стојимировић.

Суђење ће се обавити у самом одељењу као и собама писар. одељења.

За један дан имају се одредити највише 40 рочишта односно претреса.

За деловођу појединачног судије узимаће приправнике из свог одељења и то оне, које буду одређивале председавајуће судије, водећи при овоме рачуна, да сви приправници буду равномерно оптерећени послом.

Појединачне судије морају имати у сталној евиденцији све предмете из своје надлежности, због чега им се препоручује обавезно вођење књига за њихове предмете.

Судија г. Владимир Александровић, поред своје дужности, додељене му овом наредбом, биће појединачни судија за осудна решења и забране као и да води целокупну администрацију по истима. Он ће исто тако доносити одлуке по прибелешкама, интабулацијама као и пуштању пресуда страних судова у извршење у колико то долази у надлежност појединачног судије.

Судија г. Дамњан Трифуновић поред своје дужности, додељене му овом наредбом доносиће и одлуке по кривицама из закона о сузбијању скупоће, разматрајући одлуке Суда Општине Београдске, и примиће у рад све ченовничке кривице од

судије г. Угљеше Марјановића, и по истима наставити рад до окончања.

е) Иследни Судија г. Миодраг Чолаковић наставиће по оним иследничким предметима који буду примљени од 1. јануара 1931 године.

Досадање чиновничке и штампарске кривице дате у рад судији г. Душану Мишићу остају и даље код њега до коначног ислеђења.

Све чиновничке кривице које се налазе на раду код одређених судија имају се окончати најдаље у року од месец дана.

Предмети по притворима од момента њиховог постанка па до потпуног окончања њиховог имају се држати у кривичном одбору и стоје под контролом иследног судије г. Чолаковића.

Предмети по захтевима страних судова водиће се у засебној евиденцији, а држати подвојено из 1931 год. од оних из ранијег времена.

Овај рад биће под контролом и одговорношћу иследног судије г. Чолаковића.

Деловоће кривичног одбора превешће од 15 јануара све предмете у нов кривични контролник стављајући поред новог броја и број контролника из прошле године.

Старање по предметима штампарских кривица и кривица из надлежности судског колегијума, по којима су кривци у слободи, вршиће приправник г. Тихомир Васиљевић поред редовне дужности а у смислу моје наредбе Бр. 60612, од 28. фебруара 1928 год.

ж) Иследне судије за вођење ислеђења по делима из чл. 1 и 2 закона о сузбијању злоупотребе у званичној дужности биће поред судије г. Чолаковића и судије: г. г. Миливоје Вељковић, Никола Ракић, Дамњан Трифуновић, Војислав Суботић, Љубомир И. Петровић, Владимир Александровић, Душан Мишић и Милорад Стојимировић поред редовне дужности а по одобрењу Г. Председника Београдског Апелационог Суда Бр.

и) Судија г. Љубомир И. Петровић, поред рада у своме одељењу решаваће о повраћају општинских такса у смислу чл. 65. зак. о таксама као и доношење одлука по притворима за које је надлежан појединачни судија.

ј) Судија г. Миодраг Филиповић, поред рада у своме одељењу биће судија стечајни, а његов заменик биће г. Љубомир И. Петровић.

к) Судија г. Никола Ракић поред рада у своме одељењу радиће сву администрацију и вршиће потребну припрему за расправу по предметима Задруга Занатских и других из надлежности III. одељења.

л) Судије за млађе малолетнике биће судије: г. г. Александар Маринковић, Душан Јовановић, Михајло Златановић,

Љубомир Гл. Петровић, Миодраг Филиповић и Љубомир И. Петровић, а према наредби Господина Претседника Београдског Апелационог Суда.

љ) Судија г. Љубомир Гл. Петровић, поред рада у свом одељењу радиће сву администрацију по стецишним масама и депозитима и вршиће потребне припреме за њихову расправу. Рад по свима стецајним масама као и по депозитима има се предузети тако да ни један предмет не стоји у реду без одлуке.

м) Старатељске судије и судије за неспорна дела имају у току године узети у рад све предмете без обзира да ли ко то захтева или не, тако да ни један предмет не стоји у реду без одлуке судске.

Судија г. Угљеша Марјановић вршиће избор чланова у смислу чл. 9 зак. о атару Општине Града Београда.

Дешава се да услед невичности архивског особља или пак услед погрешака тужитеља при преносу предмета поједини предмети оду тамо где не треба, да се моментално и затуре, што после отежава њихов проналазак и кад су у питању предмети хитне природе, води моментално и на помињао, да су дотични предмети нестали.

Да би се то у будуће избегло и истовремено дала могућност особљу код кога ти предмети погрешно буду упућени, да уоче ту погрешку, нека сва одељења као и појединачне судије по предметима из своје надлежности увек по стављеној одлуци на њима означавају на полеђини дотичног предмета а у врху црвено плавом оловком где предмет треба да иде као на пр. „у пријавницу, на развод, на експедицију итд.“

III

Административни секретар биће г-ђица Десанка Станимировић, секретар овога суда.

Она ће вршити сву администрацију, водити надзор да се послови од нижег персонала уредно отправљају и да персонал на време долази на дужност. Она ће примати сву пошту од државних и самоуправних надлештава.

Сва новчана и рачунска акта која се примају непосредно или поштом од појединих установа или лица а нарочито од Извршног Одељења Управе Града Београда и Министарства Финансија, секретар ће предавати шефу архиве а по здружавању предавати рачуноводству.

Делозитна као и стецишна акта предаваће секретар по заводу на потпис књиге приправнику стецишног одељења.

Исто тако секретар ће по заводу акта страних судова као и сва акта по забрани предавати на потпис књиге одређеним чиновницима

Акта спора по заводу такође ће секретар предавати пријавнику на потпис књиге.

Секретару г-ђини Милици Ђорђевић поред дужности шефа архиве ставља се у дужност и старање по предметима јавне продаје, поравнања и забрана као и надзор над преписом.

Сви преписи који се имају доставити заинтересованим лицима, пошто буду потписани, предаваће секретар архивару на потпис књиге.

Административни секретар или ако је он отсутан, други секретар има дужност вођења књиге односа личних за све ниже судско особље у коју ће се код партије дотичног службеника уписивати по датумима свака промена а нарочито неуредан долазак, или изостанак због болести или другог којег узрока.

Он има дужност да води и другу књигу у којој ће по датумима бити убележено свако одоцнење или недолазак на дужност нижег службеника коју ће књигу свакодневно и пре и после подне по контролисању благовременог доласка на дужност нижег особља одмах предавати потписатоме.

Судски приправник г. Драгослав Ђорђевић, помагаће секретарима у раду и вршиће надзор над страним судовима.

IV.

Пријавници биће приправници овога суда г. г. Драшко Стојковић и Момчило Величковић. Званичник дневничар г-ђица Десанча Вучетић помагаће пријавницима и водиће по предметима страних судова грађанске природе.

Они ће примати сва акта која приватни лично или преко поште предаду суду, водиће рачуна да су правилно таксирана и поступити у свему по тач. 8. или 9. чл. 212. правила за извршење одредаба о таксама.

Сва новчана и рачунска акта која се примају од приватних лица непосредно или преко поште, пријавници ће одмах после стављеног пријема, слати шефу архиве који ће по заводу и здружавању предавати рачуноводству.

Предмете по захтевима страних судова водиће у засебној евиденцији и држати одвојено из 1931 год. од оних из ранијих времена.

Ако обилност послова то буде захтевала, пријавницима ће помагати у раду деловође из одељења.

У погледу хитних ствари придржавати се прописа § 102. грађ. суд. пост.

Одлуке и одлагању рочишта деловође одељења стављаће најдаље сутра дан по одржаном рочишту и одлуке потписане од судија, лично носити пријавнику суда, а пријавник ће

www.sestarati да се те одлуке разведу по деловодном протоколу и да се по њима што пре одреди ново рочиште.

Пријавници ће водити строг надзор над позиварима односно правилне и благовремене предаје позива, да се рочишта услед неправилне и неблаговремене предаје не би одлагала.

Пријавници ће пажљиво прегледати рочишне позиве, да ли су правилно попуњени и по том ће исте потписати. Пријавници ће све предмете из ранијих година превести у списак грађанских парница означавајући поред садањег редног броја и број списка из прошле године. Ово се превођење има извршити до 15. јануара т. г.

Пријавници ће ми подносити писмен извештај свакога дана о предметима по којима се рочишта не могу одржати.

V.

Шеф архиве биће г-ђица Милица Ђорђевићева, секретар овога суда поред дужности која јој је одређена као секретару. Она ће бити дужна да води надзор над целокупним радом у архиви судској. Нарочито ће водити рачуна о свима жалбама како грађанским тако и кривичним тако, да исте буду одмах сутра дан по пријему сдружене са одговарајућим предметима, да би се на овај начин избегло затурање и губљење истих. Исто тако водиће строго рачуна о изradi уверења, која издаје архива, тако да се иста молиоцима предаду у року од 24 часа.

Поред горе изложенога, шеф архиве водиће рачуна о целокупној администрацији која спада у надлежност архиве.

Архивску дужност вршиће архивари, водећи рачуна о целокупној администрацији која спада у надлежност архиве.

Архивску дужност вршиће архивар г. Божидар Миленковић и пристав Миодраг Профировић. (овај други за забране и осуде по кратком поступку).

Они ће се старати, да архива буде у реду и да се сва пошта заводи и регистира истога дана.

Истог дана, а најдаље сутра дан, сва пошта мора бити сдружена са својим предметима и изнета на решење. На решење има се пошта износити свакога дана у 8 сати пре подне и 3¹/₂ по подне.

Архивар мора безусловно водити књиге : прекида, забрана и исправка листова.

Вршиоци дужности архивара споразумеће се о томе ко ће водити ове књиге.

Архивар ће ми свакодневно подносити писмени реферат о томе : јели сва пошта дневна заведена, регистрована, сдружена и изнета на решење.

Приправник односно пристав г. Миодраг Профировић, вршиће недељно једанпут преглед над целокупним радом судских позивара и подносити ми писмен извештај, у коме ће нарочито бити истакнут евентуални застој послова.

У архиви се имају држати подвојено предмети из 1931 год., а сем тога предмети имају бити подвојени и по одељењима којима припадају.

Исто тако држати одвојено и предмете из надлежности појединачних судија и то одвојено кривичне а одвојено грађанске предмете.

Архивар суда неће смети оставити ни један од кривичних или грађанских предмета у архиву ако претходно не буде на предмету констатовано да је предмет дефинитивно изведен из поменутих спискова и ова констатација потписана од стране деловође који је ово извођење учинио, са потврдом деловође кривичног одбора односно пријавника. Исто тако архивар неће смети ни један предмет по коме се ставља интабулациони терет оставити у архиву, док се терет по интабулационим књигама не разведе.

На регистру радиће званичници г. г. Радоје Проловић и Бранислав Аранђеловић. Регистратори ће увек на предметима, у колико то на њима не буде назначено, назначити црвеном оловком какав је предмет.

Регистратори ће строго водити рачуна приликом регистровања да на дотичном предмету увек ставе тачно слово и број регистра и ово у контролнику примете.

На деловодном протоколу радиће званичници: г. г. Живота Михајловић и Љубодраг Николић.

Они ће сва акта заводити у кратком и јасном изводу, одакле ће се видети нашта се дотични предмет односи. Водиће рачуна да нумере стављене на актима буду апсолутно тачне и да исте тако тачно без понављања у деловодним протоколима исписују.

На разводу и фасцикулисању радиће званичници: г. г. Радивој Савић и Милић Бојовић. Они ће судске одлуке и решења разводити по деловодном протоколу кратко и јасно, којом ће приликом увек стављати слово и број регистра као и датум решења и одлуке.

На експедицији радиће званичник: г. Миливоје Антић. По потреби а према наређењу архивара, ови званичници могу се употребити и на друге канцеларијске и архивске послове.

Званичник: г. Димитрије Павловић радиће на страним судовима кривичне природе.

VI.

Интабулациони протоколиста г. Живојин Којић, радиће послове у интаб. одељењу.

Он ће водити рачуна да акта која буде лично примао, буду правилно таксирана и поступити у свему по тач. 8. и 9. члана 212. Правила за извршење одредаба о таксама.

Он ће исто тако водити строго рачуна о извршењу чл. 109. зак. о порези у колико се његов рад односи.

У интабулационом одељењу имају се држати предмети интабулација и прибележака.

VII.

Рачуновођа г. Светозар Срећковић, радиће све послове рачуноводства, а у пословима ће му помагати званичник-дневничар : Лазар Новаковић и г. Живан Ирић.

Сва новчана и рачунска акта која рачуноводство прима од секретара, пријавник, масеног и депозитног одељења или непосредно од појединих лица и установа, увешће се одмах под контролом рачуновође у деловодни протокол у колико у предњим наређењима није измењено. По извршеном књижењу, предават и коме треба на даљи рад — на нарочите књиге удешене за предају.

VIII.

Архивар масеног одељења биће званичник г. Димитрије Пешић, а његови помоћници званичници : Бранка Робинац, Цвета Маринковић и Наталија Коровајева. Предмети страних судова водиће се у засебној евиденцији и држати подвојено предмете из 1931 год. од оних из ранијег времена, о којима ће водити рачуна званичник-дневничар г-ђица Верослава Николић.

Масена архива мора безусловно водити списак предмета који у масу долазе по захтевима овога суда.

Сва новчана и рачунска акта која се примају непосредно или поштом од појединих лица и установа а прочито Извршног Одељења Управе Града Београда и Министарства Финансија, одмах после стављеног пријема предавати шефу архиве.

Сва акта појединих маса по којима су донета решења за исплате, предаваће масено одељење рачуноводству на рочишну књигу, удешену за предаје истих.

Архивар масеног одељења подносиће ми свакога дана писмени реферат о томе : је ли сва дневна пошта заведена, регистрована, здружена и изнета на решење.

IX.

На преписку грађанском радиће и то: званичници: г. г. Даринка Бабац, Анђелија Стевчић, Ленка Алкалај, Александра Савић и Вукосава Павловић. Шеф преписа биће Даринка Бабац, а у случају њене спречености замениће је Анђелија Стевчић.

На кривичном препису радиће званичник: г. г. Загорка Малешевић, Косара Константиновић, Јелена Шојићева, Нино Вдовенко, шеф преписа биће Загорка Малешевић а у случају њене спречености замениће је Косара Константиновић.

Сваки ће званичник имати књигу у коју ће уписивати шта је дневно урадио односно преписао. Осим тога и на једном и на другом препису установиће се књига — регистар — у коме ће се убележавати дневно предмети примљени у рад и кад га је свршио.

Све што се препише, мора бити истога дана и експедовано.

X.

Служитељи ће вршити послове који су им раније наредбом одређени а под надзором жанд. наредника Тиосава Нешића.

У дане када суд не ради дежураће по један служитељ који у суду станује са наредником. У те дане неће дозволити улазак у судску зграду ни једном лицу, сем судском особљу чија ће имена записати.

XI.

Претседавајући појединих одељења, неспорне судије, последне судије и у опште шефови појединих одељења водиће надзор, да особље запослено у њиховим одељењима, уредно на дужност долази, да се послови у њиховим одељењима, на дужност долази, да се послови у њиховим одељењима на време и марљиво израђују и одлуке коме треба достављају.

Нарочито ће водити рачуна о равномерном оптерећењу деловођа пословима.

Председавајући и у опште шефови појединих одељења као и појединачне судије, подносиће ми сваког 1 и 16 у месецу извештај о раду у дотичном одељењу за 15 дана тога месеца тако да се из извештаја види: шта је све по врсти послова било на раду и урађено. У овом циљу водиће се обавезно у сваком одељењу књига свакодневног рада.

Исто тако и сваки приправник мора обавезно водити књигу у којој ће уписивати предмете примљене у рад и у исту мора безусловно у изводу убележавати одлуку колегијума или појединаца која је следовала после извиђања на претресу или рочишту.

Председавајуће судије, односно старешине одељења контролисаће да им се од писара воде књиге.

Председавајуће судије, односно старешине одељења, вршиће у архиви повремену инспекцију рада по предметима из њихових одељења и све наредбе и упуства издати архивском особљу у том циљу, имају се безусловно извршити.

Сваки нижи службеник дужан је да изостанак ма и за најкраће време констатује у свом писменом реферату, наводећи узрок изостанку па тај реферат да преда секретару, а овај потписатоме.

XII.

Одељење и појединачне судије као и деловође њихове, морају предмете из 1930 године посвршавати до 15. јануара 1931. године, о чему ће ми председавајуће, односно појединачне судије поднети писмене извештаје 16. јануара 1931 године.

XIII.

Државни службеници постављају се у државну службу под њиховим крштеним, правим именима. те су дужни и потписивати се са таквим именима, било целим, скраћењем истих или почетним словом, како је дотични службеник навикао а не и именима која су тепања или деминутивни правих имена, пошто је то нељзбиљно.

XIV.

Канцелариско време радно од 1. октобра до 1. маја биће сваког радног дана од 8 до 12.30 часова и од 15.30 до 18. часова, а почев од 1. маја до 1. октобра од 7-30 до 12.30 и од 16. до 18 часова.

Управљање у времену по сату, који је у великом кабинету потписатог.

Све особље судско мора тачно бити на дужност у горе означено време.

Ако службеник, из кога било разлога, буде спречен доћи на дужност мора одмах, а најдаље у року од 24 часа известити о томе потписатога и оправдати свој изостанак. Извештај мора бити писмен.

XV.

Давање обавештења заинтересованим лицима од стране судског особља има бити брзо и јасно, не губећи у томе више времена него што је потребно.

Према публици особље је дужно бити предусретљиво и учтиво.

Пријем и давање обавештења од стране судског особља има се вршити у стојећем ставу.

Давање обавештења заинтересованим лицима по судским ходницима забрањено је.

Исто тако забрањено је пушење по салама одељења за време канцеларијског рада и то како судском особљу тако и публици.

Претседник суда, М. Петровић

Распоред рада у Београдском Првостепеном Трговачком Суду и састав одељења за 1931. годину

А) I. Одељење

Ово одељење сачињавају потписати претседник и државни судија г. Радовић Вук, а кад је он заузет пословима у Државном Суду, судије г. Вуловић Светислав, који ће улазити у колегиум и са г. Радовићем кад је потписати отсутан из суда, — и три судије трговачког реда по распореду.

Ово ће одељење извиђати, решавати и судити ове предмете:

1., Све спорове по редовном поступку у вредности преко 3000.— динара ;

2., све предмете по закону о заштити индустријске својине (жигови, мустре и модели) ;

3., испит сведока и вештачења по тражењу страних судова по споровима у вредности преко 3000.— динара ;

4., сва тражења иностраних судова за одобрење егзекуције и обезбеђење по конвенцијама о правној помоћи ;

5., ликвидација акционарских друштава и

6., сву администрацију по предњим предметима.

II. Одељење

Ово одељење сачињавају државне судије г. г. Банић Владислав и Плакаловић Будимир и три судије трговачког реда по распореду.

Ово ће одељење извиђати и решавати :

1., Отварање и скидање стечаја као и отварање поступка за принудно поравнање ван стечаја, но с тим, да ће потписати претседник у овим случајевима бити председавајући кад је на дужности у суду, иначе најстарији судија ;

2., све врсте депозита.

Ово одељење дели се у два одељења. У I-ом одељењу радиће судија г. Банић Владислав, а у II-ом одељењу судија г. Плакаловић Будимир.

III. Одељење

Ово одељење сачињавају државне судије г. г. Јововић Ђорђе и Радовановић Лазар и три судије трговачког реда по распореду.

Ово одељење ће решавати :

- 1., сва тражења и скидања обезбеђења у вредности преко 3000.— динара ;
- 2., тражења уништаја исправа;
- 3., кривице по закону о таксама и по закону о чеку;
- 4., сва суђења по кратком поступку и задржања од извршења осудних решења, све вредности преко 3000.— динара. Ове предмете радиће државне судије по пола;
- 5., поравнања без обзира на вредност спора ;
- 6., протоколација фирми и акционарских друштава и
- 7., сву администрацију по предметима.

Б) За мали колегиум од једног судије (државног) и две судије трговачког реда по распореду.

И. Одељење

Ово одељење сачињавају државни судија г. Радовић Вук и две судије трговачког реда по распореду, а решаваће и судити :

- 1., сва тражења и скидања обезбеђења у вредности до 3000.— динара ;
- 2., сва суђења по кратком поступку и задржања од извршења осудних решења у вредности до 3000.— дин. и
- 3., сву администрацију по овим предметима.

II. Одељење

Ово одељење сачињавају државни судија г. Вуловић В. Светислав и две судије трговачког реда по распореду, а решаваће и судити :

- 1., све спорове по редовном поступку у вредности до 3000.— дин. ;
- 2., испит сведока по тражењу страних судова у вредности до 3000.— дин. ;
- 3., потврде трговачких књига и извода;
- 4., издавање уверења на основу судских књига и
- 5., редовно таксирање меница;
- 6., потврда преписа судских аката.

В. Потписати Претседник суда радиће :

- 1., све послове по закону о уређењу ред. судова ;
- 2., по закону о чиновницима и осталим држав. службеницима грађ. реда ;
- 3., по закону о таксама ;
- 4., по закону о адвокатима ;
- 5., по закону о држав. рачуноводству и
- 6., по другим специалним законима.

Распоред рада за г. г. судијске приправнике.

1., У I-ом Одељењу за редован поступак преко 3000.— дин. биће деловођа Антонијевић Трајко и Милић Мирон. Они ће поред израде одлука, решења и пресуда радити и сву администрацију која спада у делокруг рада њихових одељења. Сем њих биће деловођа у овом одељењу једанпут недељно и Вуксановић Радмила, која ће поред овога радити и друге послове које јој секретар додели у рад.

2., а) у првом стечајном одељењу биће деловође :

Костић Зорка
Стефановић Шпиро
Ђорђевић Селимир и
Топаловић Страхиња.

в) У другом стечајном одељењу биће деловође :

Карић Миодраг
Алексић Љубомир и
Златановић Риста.

3. У одељењу за редован поступак до 3000.— дин. биће деловође :

Милојковић Љубомир и
Поповић Драгиша.

Сем њих биће деловође у овом одељењу једанпут недељно и Радосављевић Загорка, која ће поред овога радити и остале послове које јој секретар Суда додели у рад.

Деловође овог одељења поред израде решења и пресуда радиће сву админ. по овим предметима.

4., По таксеним кривицама и крив. по Зак. о чеку радиће као деловођа Марковић Мирослав, но поред овога радиће и остале послове које му секретар додели у рад.

5., На обезбеђењима биће деловођа Теодосијевић Стефанија и Савић Марта.

6., На пресудама по крат. поступку биће деловође : Марковић Тихомир, Грујичић Боривоје и Добричић Бранислав.

Пријавник Суда за достав. тужбе за одговор и одређивања рочишта биће Главадановић Десанка, која ће са додељеним јој особљем обављати све послове који спадају у делокруг пријавнице, а радиће поред тога као деловођа по тражењу уништаја исправа и скинућа обезбеђења.

8., Пријавник Суда за пријем тужби и осталих аката биће Стојановић Драган.

Административни Дисциплински секретар Мартиновић Александар.

Секретар пријавник биће г-ца Вукадиновић Ана.

Претседник суда
Ст. Вукајловић

Састав одељења и распоред рада у Првостепеном Суду
за округ Београдски за 1931. годину

I.

1. У састав I колегијума поред потписатога улазе исудије г. г. Иличковић Лука, Обрадовић Божидар и Јанковић Душан, с тим да ће г. Иличковић вршити дужност председавајућег судије, када потписати буде спречен у раду другим пословима.

2. Деловође овога колегијума биће судски приправници г. г. Борисављевић К. Душан, Марковић Петар, Г-ца Вукосављевић Јелица и г. Марковић Ч. Јован, који ће се старати да на време израђују пресуђене и решене предмете.

II.

1. У састав II колегијума улазе судије г. г. Пеливановић Милутин, Нешковић Спасоје, Младеновић Александар и Тодоровић Момчило.

У овоме колегијуму председавајући судија биће г. Пеливановић.

2. Деловође овога одељења биће судијски приправници г. г. Савић Миодраг, Вучковић Петар, Павлићевић Миодраг и г-ца Цветковић Даница, који ће се старати да све решене и пресуђене предмете на време отправљају.

III.

1. Судије за неспорне и старатељске послове за срезове: космајски и врачарски биће судија г. Јовановић Тихомир по постављењу Указом; а за срезове: осавски и грочански вршиће ту дужност привремено судија г. Таушановић Чедомир до наименовања Указом једног од госпде судија.

2. Архивар ових одељења биће г-ца Првановић Наталија, зван. днев. а деловође судиски пристав г. Пиварски Витомир, приправници г-ца Студићева Радмила, г. Радишић Милош и г-ца Смиљковићева Љубица.

Архивару ових одељења додаје се на рад и г. Стојадиновић Милорад, зван. днев. студ. права.

Г. Пиварски и г-ца Смиљковићева биће деловође у одељењу за срезове посавски и грочански а г. Радишић и г-ца Студићева за срезове врачарски и космајски.

IV.

1. Иследни судија и државни тужилац биће судија г. Петровић Василије, који ће водити надзор над притвореницима овога суда као и над притвореницима државног суда за заштиту државе, било да су ови други у одељењима овога суда овде у вароши било на Ади Циганлији, он ће одобрава-

ти састанак притвореницима са рођацима и адвокатима - браниоцима.

2. Деловође кривичног одбора биће г. г. Домановић Зоран и г-ца Радосављевићева Олга, судијски приправници а додаје се на рад и зван. днев. Милановић Илија, студ. права.

V.

1. Инокосне судије биће и за грађанске и кривичне предмете судије г. г. Јовановић Стојан, Јаковљевић Михаило и Мрваљевић Милутин. Али ће г. Мрваљевић до повраћаја судије г. Јанковића Душана са отсуства радити у првом колегијуму и учествовати у свима колегијалним одлукама у којима потписати због спречености другим пословима не може учествовати.

2. Деловођа појединог судије г. Мрваљевића биће судијски приправник г. Марковић Радослав; а деловођа осталих инокосних судија одредиће се по њиховом повратку.

Како су послови инокосних судија врло велики, то ће поред г. Мрваљевића ове послове до доласка поменутих судија обављати судије по досадањем распореду.

VI.

1. Стечајни судија биће судија г. Јаковљевић Михајло, који је по § 85 стечајног закона одређен одлуком колегијума под Бр. 44894 од данашњег дана; а до његовог доласка са курса заступаће га судија г. Младеновић Александар, који је овом одлуком такође за то одређен.

2. Деловођа стечајног одељења биће судски пристав г-ца Маринковић Радмила.

VII.

1. Судија за млађе малолетнике биће судија г. Пеливановић Милутин, који је већ по чл. 15 зак. којим се стављају на снагу и уводе у живот крив. зак., поступак и др. који ће ту дужност вршити поред послова додељен другом одељењу, у коме је председавајући.

2. Деловође овога судије биће приправници, додељени на дужност другом колегијуму, по усменим наредбама овога судије.

Обадва колегијума поред колегијалних предмета, који им буду дневним распоредом давани у рад ради суђења, радиће још и следеће послове: први колегијум доносиће одлуке по тражењима обезбеђења на покретностима за суме преко 3000.— дин.; примаће поравнања и доносиће одлуке по кратком поступку; решаваће о стављању под суд по свима злочиним и преступним делима; решаваће по тражењима притвореника о пуштању на јемство у слободу и на болова-

ње: по жалбама решавати општинске спорове у општинама среза Врачарског и Грочанског у смислу § 20 грађ. поступка; доносиће колегијалне одлуке по стечајном закону и по депозитима, и доносиће одлуке по прекидима истрага по злочиним и преступним делима на основу чл. 3. зак. о истражним властима и то за срезове: Врачарски и Грочански.

Други колегијум доносиће одлуке по јавним продајама, пресудама изабраних судова, по обезбеђењима на непокретностима; радиће на издавању и потврди тапија; доносиће одлуке по закону о накнади штете причињене злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем ствари; разматраће по жалбама пресуде општинских судова за срезове: Посавски и Космајски и доносиће одлуке по прекидима ислеђења за злочине и преступна дела по чл. 3. зак. о истр. властима и то за срезове Посавски и Космајски.

Сваки колегијум вршиће своје послове под надзором свога претседавајућег судије као и израђивати благовремено детаљне одлуке по свима предметима, по којима је радио.

VIII.

У колегијум за доношење одлука по **Закону о земљорадничким и занатским кредитним, набављачким и потрошачким задругама** ућиће судије г. г. Јовановић Стојан, Јаковљевић Михајло и Д-р Лазаревић Адам; али до повратка њиховог са курса на коме се налазе сада на пракси, њихову дужност као и судија инокосних и колегијалних по овоме закону вршиће судије, који су је до сада вршили с тим да ће судија г. Мрваљевић водити за сада рачуна о задружним књигама и израдама одлука а доцније ће ово вршити судија г. Јовановић Стојан.

IX.

Секретари и то г. Ђурђевић Мара имаће дужност као старшина канцеларијског персонала нарочито да води рачуна да нижи чиновници и службеници овога суда тачно долазе на дужност, благовремено израђују решене предмете и да им исте предмете распоређује у рад и да се израђени предмети отправљају правилно а сваку неуредност било у долажењу на дужност било у раду нижег особља достављати редовно претседнику суда или вршиоцу његове дужности; а други секретар, г. Филотић Лепосава, радиће исти посао као млађи секретар и по потреби замењивати старијег секретара у свима пословима а поред тога израђивати и решене предмете у смислу § 25. зак. о устројству првостепених судова.

X.

Пријавничку дужност вршиће судски пристав са положеним судско-адвокаским испитом г. Павловић Павле, а од званичника радиће у пријавници под његовим надзором и одговорношћу зван. днев. г. Радојковић Костантин.

Г. Павлићевићу се ставља у дужност нарочито да на време одређује рочишта по разматрању предмета а има особиту пажњу обратити на потпуност тужби и одговора, тако да се спорови могу на првом рочишту пресуђивати. Такође има водити строго рачуна о благовременом достављању рочишних позива.

XI.

У **Интабулационом одељењу** радиће г. Милошевић Радисав, зашта је и постављен а под његовим надзором и одговорношћу радиће у истом одељењу и зван. днев. г-ђа Селић Мила, днев. Маринковић Драгољуб, студ. права, и привремено днев. г. Стојковић Драгић, днев. Врањског Прв. Суда.

XII.

У **Рачуноводству** обављаће све послове рачуновођа г. Станковић Никола, на коју је дужност и постављен. Њему се додаје на рад зван. днев. г-ца Миленковићева Анка као свршена ученица Трг. школе, која ће радити под његовим надзором и одговорношћу.

XIII.

У **Главној архиви** поред архивара г. Цакића Душана, који је на ту дужност постављен, радиће још под његовим надзором као његов помоћник, г. Ђуровић Младен, званичник; на деловодном протоколу радиће г. Томић Јелица, званичник; на регистрима радиће г-ђа Стојановић Перса, зван. днев. и г. Чолић Радивоје, зван. днев. студ. права; експедицију ће вршити и даље званичник г-ђа Виторовић Александра а на разводу ће радити г-ца Ивановић Радмила, зван. днев. студ. фил.

XIV.

На препису радиће званичнице : г-ђа Илић Тијана, г-ца Предраговић Босиљка и зван. дневничари : г-це Гођевац Персида, Рамшак Јулка, Томићева Даница, Поповићева Радмила, и г-ђе Краснојевић Ружа, Ђеремова Милица и Пајевић Драгиња, којима ће посао давати у рад секретари.

XV.

Нераспоређени судски приправници г. г. Јовановић Предраг и Петковић Иван, који су сада на отсуству због спрема-

ња за полагање судског адвокатског испита, распоредиће се када се врате на дужност и према потреби указаној.

Допуна распореда

Према указаној потреби само за грађанске спорове образује се и III. заседање, у које улазе као претседавајући г. Јовановић Стојан, судија и г. г. Јаковљевић Михајло и Мрваљевић Милутин, судије овога суда; с тим да ће поменута господа поред додељених им послова ранијим распоредом рада судити све грађанске спорове које им буде упутио г. председник.

Деловође овога одељења су суд. приправници и то : г-ђице : Вукосављевић Јелица, Смиљковић Љубица, Радосављевић Олга и г. Марковић Радослав.

Поред ове дужности поменути биће деловође код појединачних судија и то :

Г-ђица Радисављевић Олга код г. Јовановића Стојана, г-ђица Вукосављевић Јелица код г. Д-р Лазаревића Адама, г-ђица Смиљковић Љубица код г. Јаковљевића Михајла и г. Марковић Радослав код г. Мрваљевића Милутина, као што је распоредом био одређен.

Заступа председника суда
Јован Тодић, судија

Састав одељења Београдског Апелационог Суда.

I. Одељење :

Претседник г. Нинковић Миливоје и судије : г. г. Чохаћић Ђорђе, Куртовић Милорад, Маринковић Момчило и Васиљевић Живојин.

II. Одељење :

Претседавајући судија г. Чолић Будимир, и судије : г. г. Бркић Михаило, Данић Данило Д-р, Паљић Војислав и Вујовић Владислав.

III. Одељење :

Претседавајући судија г. Вуковић Драгомир и судије : г. г. Влајић Петар, Јовичић Милан, Пејић Тихомир и Подградски Милан.

Распоред рада Касационог Суда у Београду и састав одељења за 1931. годину.

За I. Одељење

Оно ће решавати све кривичне предмете, из притвора и слободе, са територије Београдског Апелационог суда, изузев оних који су раније били у ком другом одељењу, и све штампарске кривице са целокупне територије.

Сачињавају га: Претседник г. Д-р Суботић и судије: г. г. Катанић Божидар, Прокић Божидар и Спасић Рада, једно место празно.

За II. Одељење

Оно ће решавати све грађанске предмете, спорне и друге врсте са територије Београдског Апелационог суда, изузев оних који су већ раније били у ком другом одељењу.

Сачињавају га: судија г. Продановић Атанасије као претседавајући и судије : г. г. Урошевић Лаза, Шапчанин Сава, Радовић Светозар и Стаменковић Трајко.

За III. Одељење

Оно ће решавати све грађанске предмете, спорне и друге врсте, са територије скопљанског Апелационог суда. Затим све експропријације и таксене кривице и ратну штету са целокупне територије.

Сачињавају га: судија г. Ристић Велимир као претседавајући судија и судије : г. г. Солдатовић Драгић, Јанковић Русомир, Радовановић Крста и Поповић Алексије.

За IV. Одељење

Оно ће решавати све кривичне предмете, из притвора и слободе, са територије Скопљанског Апелационог суда, изузев оних који су били у ком другом одељењу и све грађанске предмете из надлежности Главне Контроле.

Сачињавају га: судија г. Богдановић Димитрије као претседавајући судија и судије: г. г. Струнцић Милан, Лазич Стојан и Динић Дим. Андра, једно место празно.

Све несвршене предмете из 1930. г. свршиће свако одељење у својој ранијој надлежности.

Оба кривична одељења, на случај ажурности, могу радити и грађанске ствари, које ћу им додељивати.

За II. и III. Одељење

Као суд за радничко осигурање у 1931. г. функционисаће II. и III. Одељење и то : од 1. јануара до 30. јуна радиће II Одељење, а од 1. јула до 31. децембра III одељење у данашњем саставу.

Као судећи секретари за 1931. г. биће у II одељењу г. М. Лаловић а у III г. Жив. Топаловић, који ће на случај замене судија по предметима рад. осигурања примати накнадно хонорар од г. г. судија.

Судећи секретари у I и IV одељењу биће г. М. Радмиловић и Мих. Бадемлијић.

Г. Радмиловић ће радити и у Општој Седници као секретар.

Г. г. Лаловић и Топаловић по потреби употребиће се и за деловође.

Г. Бадемлијић ће вршити дужност благајника.

Г. Лаловић и Топаловић могу с употребити, по потреби, и за судеће секретаре у I и IV одељењу у отсуству г. г. Радмиловића и Бадемлијића; иначе ће вршити дужност деловођа, као и обрнуто г. Радмиловић и Бадемлијић за судеће секретаре у II и III одељењу.

Најмлађе судије у одељењу вршиће претходни преглед аката, да би се приступило њиховом разматрању и решавању.

Дужност деловођа по одељењима вршиће остали секретари и писари и то за целу годину:

У I одељењу Страхиња Томић, секретар и писар Стојановић.

У II одељењу Тихомир Ивановић, секретар, и писар Д. Живковић.

У III одељењу Јанко Јовановић, секретар и писар М. Павловић.

У IV одељењу Бора Христић, секретар, и писари Драг. Ашић и Нешић.

Архивар г. Даниловић и практикант г-ца Нешковићева водиће рачуна о предметима радничког осиграња, и њима ће припадати одговарајући месечни хонорар. Секретари и писари II и III одељења поделиће овај хонорар на равне делове.

Секретар г. Ивановић ће се старати о статистици и о предметима за „Веће“ о сукобима. У случају његове болести о томе ће се старати г. Ј. Јовановић.

Надзор и старање о препису припада г. Бадемлијићу.

Радно време од 8—12^{1/2} и од 3^{1/2}—6 час.

Пријем публике у архиви од 11—12^{1/2} часова.

Пролаз публике на спратове и долазак у одељења ради обавештавања забрањен.

Напомена: За претседника Централне Комисије за оцењивање чиновника овог суда у овој години одређујем г. Продановића, Ристића и Г. Богдановића, који ће последњи извршити кондуитисање и за 1930. (у место пок. Анђелковића).

Распоред рада у Државном Савету и састав одељења за 1931. годину.

I. Одељење

Састав одељења

Претседник савета — претседник одељења г. Перић Д-р Нинко; чланови: г. г. Јовановић Д-р Радоје, Балтић Д-р

Вилко, Стефановић Игњат и Струпи Станко.

Заменици : г. г. Рошић Д-р Максим и Хаџић Нури Осман.

Делокруг рада.

Предмети претседништва министарског савета; Министарства спољних послова; Министарства унутрашњих послова, све самоуправне ствари по закону о општинама, самоуправни буџети и сукоби надлежности.

II. Одељење

Састав одељења.

Потпретседник Савета — претседник одељења г. Радивојевић Р. Михаило; чланови : г. г. Шкарја Иван, Рошић Д-р Максим, Спасојевић Јанко и Михаиловић Д-р Чеда.

Заменици : г. г. Барић Д-р Јосип и Стефановић Игњат.

Делокруг рада.

Предмети Министарства трговине и индустрије; Министарства просвете; Министарства народног здравља и социјалне политике; Министарства пољопривреде са свима предметима аграрне реформе, било да је по истим донео одлуку Министар, било ма који Управни суд.

III. Одељење

Састав одељења.

Претседник одељења — члан савета Раичевић Милосав; чланови : г. г. Вилдовић Антоније, Бабић Живојин, Нешић Стеван и Миличић Д-р Петар.

Заменици : г. г. Јемрић Д-р Александар и Томић Светозар.

Делокруг рада.

Предмети Министарства војске и морнарице; Министарства правде и вера; Министарства грађевина и одељења пошта и телеграфа.

IV. Одељење

Састав одељења.

Претседник одељења — члан савета г. Станишић Д-р Алекса; чланови : г. г. Сарделић Д-р Рудолф, Ђукановић Илија, Мушицки Д-р Мита и Радојловић П. Драгољуб.

Заменици : г. г. Балтић Д-р Вилко и Струпи Станко.

Делокруг рада.

Царински предмети; трошарински предмети; сви спорови по закону о таксама; предмети по девизама и валутама;

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

монополске кривице без обзира који је Управни суд донео одлуку.

V. Одељење

С а с т а в о д е љ е њ а.

Претседник одељења — члан Савета г. Аранђеловић Живојин; чланови: г. г. Пауновић Светислав, Хаџић Нури Осман, Јемрић Д-р Александар и Томић Светозар.

Заменици: г. г. Вилдовић Антоније и Миличић Д-р Петар.

Делокруг рада.

Предмети Министарства саобраћаја; Министарства шума и рудника; дисциплинске кривице.

VI. Одељење

С а с т а в о д е љ е њ а.

Претседник одељења — члан Савета г. Сагадин Д-р Стеван; чланови: г. г. Јанкуловић Лазар, Благојевић Петар и Барић Д-р Јосип.

Заменици: г. г. Михаиловић Д-р Чедомир и Радојловић П. Драгољуб.

Делокруг рада.

Персонални предмети Министарства финансија (постављења, разврставања, унапређења, отпусти, пензије) и остали административни предмети Министарства финансија; сви предмети по закону о непосредној порези, било да је донео одлуку Министар, било ма који Управни суд.

Пресуде Управних судова долазе у одељења у која по самом предмету спадају.

ПРИКАЗИ

Др. Илија Јелић :

Шта значи камен о врату

Београд 1931.

У народним песмама се говори о давуџијама који правду траже носећи камен о врату. Законик Данила I забрањује свима Црногорцима и Брђанима да се са каменом о грлу појављују пред судом. Настала су разна тумачења о томе зашто се камен носио и шта је он имао да значи.

Д-р Јелић овом кратком и занимљивом студијом расветљава постављено питање. Његов закључак се разликује од свих досадањих, и он је управо не само најдокументованији, него и најлогичнији. Према Јелићу, ношење камена о врату је специјална појава Црне Горе, и то у случајевима када се ишло на жалбу због какве велике неправде или невоље. Камен је имао значити симбол фиктивног и драговољног изрицања и извршења казне над самим собом — ако власт нађе да је он крив. Овим симболом парничар овлаштава судије да му слободно суде, а да се не плаше његово освете, јер он унапред пристаје на све, што суд нађе да је право, па макар га и на смрт осудили. У знак таквог самоодрицања и искључења сваке освете било од стране његове или његовог племена — он овим симболом први на себе баца камен.

Овакав обичај, чије постојање и узроке Д-р Јелић убедљиво и рељефно описује, највернији је израз ондашњег стања, када је свака осуда морала доћи од самог кривца и његовог племена, не само зато што племе свог члана најбоље познаје, већ баш зато да би свака племенска освета била искључена. Ради овог владика Раде није дозвољавао да на смрт осуђенога у чијем је процесу преставник његовог племена водио главну реч, буде стрељан од његовог перјаника, већ је таквог предавао племену на извршење казне.

Кнез Данило, први световни господар, у низу својих апсолутистичких мера, укинуо је овај обичај, јер је он државну силу успео да уздигне изнад појединаца и племена, те закони нису више важили по добровољном пристанку парничара, већ по праву државе да казни сваког оног који ремети њен ред и законитост.

Ова књижица Д-р Јелића, који располаже са сигурним кључем за старо црногорско законодавство, претставља изврсну историјско-правну, управо социолошку студију. Њего-

www.ub.edu

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ва студија расветљава не само смисао једног Даниловог закона, већ нас сигурним путем уводи у живот и обичаје наших старих горштака и њихов племенски демократизам с једне, и однос племена ка држави с друге стране.

Д-р Рад. Вук

1) Dr Lore Ehrlich: Der Verrat von Betriebsgeheimnissen nach englischem und amerikanischem Recht. Berlin — Leipzig 1930. Verlag Walter de Gruyter et Co M - 4.

Горње дело: „Издаја пословних тајни по енглеском и америчком праву“, изашло је у издању криминалног института Берлиског универзитета. Институт основан од самог Листа чувен је по својим истраживањима на пољу криминалног законодавства читавог света. Тема коју ово дело обрађује постаје све више актуелна. Судбина великих индустријских предузећа није више везана само за име власника, већ и за читаву народну привреду. Пад оваквих гиганата вуче за собом пропаст масе предузећа. Издавање пословних тајни великих предузећа преставља издају често по последицама тако тешку као и издаја државних тајни.

Зато што су велика предузећа национализирана руски кривични закон инкриминише овакву издају као сваку велеиздају противу државе. Закони држава индивидуалистичког система нису тако строги у овом питању, али из тешке америчке и британске индустрије већ се јавља захтев да се закон поопштри. Пословне тајне конкурентских трустова не траже само непријатељске државе, већ и приватни конкурент, често поданици таквих држава. Они у функционерима предузећа често налазе своје шпијуне, који по скупе паре штете интересе предузећа и народне привреде у корист своју, предузећа и привреде друге државе.

Писац износи настојање да се прописи кривичног закона о larceny — крађи, embezzlement — злоупотреби поверења, conspiracy — комплоту, и bribery — корупцији, примене за дела издаје пословних тајни. Он сам препоручује специјалне законске одредбе, које би привредне интересе од оваквих издаја заштитиле, као што јасни прописи штите државне интересе од велеиздаје.

Д-р Рад. Вук

2) Dr. Julius Flechtheim, Dr. Martin Wolff, Dr. Maximilian Schmuelewitz: Die Satzungen der deutschen Aktiengesellschaften. Berlin — Leipzig 1930 Verlag Bernscheimer. M - 24.

Горње дело: „Статути немачких акционарских друштава“, издато од три позната берлинска професора претставља колекцију статута 689 првих немачких друштава, чије се акције нотирају на Берлинској берзи. У тим статутима нала-

зимо најпрецизније одредбе о деловању и структури немачких акционарских друштава, која су се упоредо са својим просперитетом и у статутима усавршавала.

Поред статута, у којима се налази примењено читаво акцијско право Немачке, ту се налазе и биланси, споредни правилници, као и уговори о картелима, трустовима и концернима, који се дижу изнад појединих друштава. Иако се Немачка налази пред доношењем новог савршеног закона о акционарским друштвима — ова књига ће увек остати корисна за све адвокате којима су поверени правни интереси оваквих друштава или акционара, чијом имовином та друштва управљају.

Д-р Рад. Вук

„Бранич“ се шаље адвокатима — Члановима Коморе бесплатно. За нечланове прешилашта сјаје 120.— дин. годишње; за адв. и приправнике 60.— дин. годишње; поједини број 10.— дин.

„Бранич“ се штампа у штампарији Ж. Маџаревића, Београд,
Цара Николе II. ул. бр. 3. Тел.фон 11-42.